

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

KU LEUVEN

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

Auteurs van non-fungible tokens en het fiscale auteursrechtregime

Maarten Brouns

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Elly VAN DE VELDE

De transnationale Universiteit Limburg is een uniek samenwerkingsverband van twee universiteiten in twee landen: de Universiteit Hasselt en Maastricht University.

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be

Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2023
2024

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

KU LEUVEN

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

Auteurs van non-fungible tokens en het fiscale auteursrechtregime

Maarten Brouns

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Elly VAN DE VELDE

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

Fiscaal gunstregime van artikel 17,§1, 5° WIB 1992 voor auteurs van non-fungible tokens.

Maarten Brouns

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Elly VAN DE VELDE

SAMENVATTING

De dag van vandaag steken heel wat digitale fenomenen de kop op. Een tiental jaren geleden was dit ook het geval voor NFT's, non-fungible tokens, een soort van digitale kunst. Ondertussen is dit ook groter en groter geworden en spreken we in sommige gevallen zelfs over miljoenen bedragen die betaald worden voor deze digitale kunst. Dit is natuurlijk een markt waar ook veel kunstenaars logischerwijs hun meest creatieve kant willen tonen. Hierdoor creëren ze digitale kunstwerken.

Wanneer nieuwigheden zich een weg banen door de maatschappij, hinkt justitie vaak met grote afstand achterop. Dit is niet anders dan voor het fenomeen van non-fungible tokens. Heel wat auteursrechtelijke vraagstukken dringen zich op en wachten vol ongeduld op een antwoord. Zo ook op de vraag of auteurs van deze NFT's kunnen gebruik maken van het fiscale gunstregime zoals deze is opgenomen in artikel 17, §1, 5° van het wetboek inkomstenbelasting.

Als klap op de vuurpijl is dit auteursrechtregime in het begin van 2024 grondig hervormd. Daarom bezorgt deze masterscriptie de lezer een duidelijke analyse van de hervormingen die afgelopen jaren hebben plaatsgevonden. Er wordt een duidelijk beeld geschept aan welke voorwaarden een auteur moet voldoen en ook telkens een beschrijving over gegeven. Daarnaast wordt ook het nieuwe kunstwerkersattest grond bekeken en uitgelegd.

Zo komt deze masterscriptie tot een positieve conclusie op de onderzoeksvraag. Het geeft dan ook een positieve aanbeveling aan de beleidsmaker omtrent het feit dat auteurs van NFT's wel degelijk kunnen gebruik maken van het fiscale gunstregime uit artikel 17 van het wetboek inkomstenbelasting. Hierdoor zullen deze inkomsten als een roerend inkomen worden belast aan 15 procent. Dit is uiteraard voordeliger dan de progressieve tarieven bij een beroepsinkomen.

Echter dient wel rekening gehouden te worden met de drempels uit artikel 37 dit wetboek. Maar naast deze drempels staat niets een auteur in de weg om de auteursrechtvergoedingen die hij ontvangt voor zijn digitale kunsten, fiscaal gunstig te laten belasten. Daarbovenop zullen ook alle rechten gelden die verbonden zijn aan een auteursrechtelijk beschermd werk.

DANKWOORD

Ik wil dit dankwoord graag opdragen aan iedereen die mij de afgelopen vijf jaar heeft geholpen binnen mijn rechtenstudie.

In de eerste plaats een woord van dank aan mijn promotor professor Van de Velde. Zij heeft mij altijd geprobeerd op het juiste pad te zetten met mijn onderwerp en met de uitvoering ervan. Ik ben heel erg dankbaar dat ik met de professor mocht samenwerken.

Daarnaast wil heel mijn nauwe omgeving bedanken. Mijn ouders, Sonja en Patrick, die mij altijd gesteund hebben. Ook mijn vriendin, Anke, die er altijd voor mij geweest is. Daarnaast alle vrienden die ik heb mogen maken de afgelopen vijf jaar, waardoor de universiteitsperiode echt een leuke tijd is geweest.

Ik heb de afgelopen vijf jaar enorm veel kennis opgedaan. Daarnaast heb ik zowel tijdens deze masterscriptie als tijdens mijn gehele opleiding veel over mezelf mogen leren. Hiervoor ben ik ook heel dankbaar, want een goede mix van kennis en levenslessen kunnen je, volgens mijns inziens, ver brengen in het leven.

INHOUDSTAFEL

1	Onderzoekscontext.....	9
1.1	Inleiding en probleemstelling.....	9
1.2	Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	10
1.2.1	Het doel van het onderzoek.....	10
1.2.2	Onderzoeksvragen.....	11
1.3	Methodologie	11
2	Wat zijn NFT's en welke plaats hebben deze binnen het intellectueel eigendomsrecht?.....	13
2.1	Wat zijn NFT's?	13
2.2	Kunnen NFT's beschouwd worden als kunst?	14
2.2.1	Intellectuele eigendomsrechten	14
2.2.2	Auteursrechten en naburige rechten.....	15
3	Welke rechten heeft een auteur volgens artikel XI.165 WER?	21
3.1	Vermogensrechten	21
3.1.1	Reproductierecht.....	21
3.1.2	Vertaal- en adaptierecht	22
3.1.3	Bestemmingsrecht.....	22
3.1.4	Distributierecht.....	24
3.1.5	Verhuur-en leenrecht	25
3.2	Mededeling aan het publiek.....	26
3.2.1	Het bestaan van een mededeling	27
3.2.2	Het bereiken van een publiek	27
3.2.3	Het bestaan van een winstogmerk.....	28
3.2.4	Het bereiken van een nieuw publiek of een nieuwe technische werkwijze.....	29
3.3	Morele rechten	30
3.3.1	Recht van bekendmaking	31
3.3.2	Vaderschapsrecht.....	32
3.3.3	Recht op eerbied	32
4	Hoe zag het juridisch auteursrechtregime eruit voor de wetswijziging?	33
4.1	Auteursrechtregime tot en met 31/12/2022.....	33
5	Welke hervormingen werden doorgevoerd bij de wetswijziging?	37
5.1	Ratio:	37
5.2	Materieel toepassingsgebied	39

5.3	Personeel Toepassingsgebied	41
5.3.1	Kunstwerkersattest	41
5.3.2	Voor mededeling aan het publiek; Voor openbare uitvoering of opvoering; voor reproductie.....	44
6	Wanneer kan een auteur gebruik maken van het huidig fiscaal gunstregime zoals beschreven in artikel 17, §1, 5° WIB 1992?	45
6.1	Voordelen fiscaal gunstregime.....	45
6.2	Welke voorwaarden zijn verbonden aan het fiscaal gunstregime.....	48
6.2.1	Overdracht of verlening van een licentie.....	49
6.2.2	Originele werken van letterkunde en kunst	51
6.2.3	Exploitatie of daadwerkelijk gebruik	52
6.2.4	Personeel toepassingsgebied	53
6.3	Scharnierartikel 37 WIB 1992.....	54
6.3.1	Relatieve beperking:30%-regel	55
6.3.2	Absolute beperking: Maximumbedrag	56
6.3.3	Maximumplafond gemiddelde laatste vier belastbare tijdperken	56
7	Kunnen auteurs van NFT's genieten van het fiscaal gunstregime?.....	59
7.1	Overdracht of verlening van een licentie.....	59
7.2	Originele werken van letterkunde of kunst	60
7.3	Exploitatie of daadwerkelijk gebruik	61
7.4	Personele toepassingsgebied	61

LIJST VAN AFKORTINGEN

WIB 92

Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992

WER

Wetboek Economisch Recht

1 Onderzoekscontext

1.1 Inleiding en probleemstelling

1. Deze masterthesis vloeit voort uit een praktisch probleem. Tijdens mijn stage werd ik geconfronteerd met een lopende belastingcontrole op een bekende kunstenaar. Deze was onder meer zeer gekend voor het maken en creëren van NFT's. Hierop rees dan ook de vraag of deze kunstenaar kon genieten van het fiscaal gunstig auteursrechtregime, zoals opgenomen in artikel 17, §1, 5° wetboek inkomstenbelasting. Het kantoor waar ik stage deed, antwoorde positief op deze vraag, de belastingdienst negatief, waardoor een diepere analyse over dit onderwerp zich opdroeg. Deze masterthesis zal dan ook vertrekken vanuit dit probleem om uiteindelijk een antwoord te vormen op deze vraag.
2. Dit voorbeeld zal gedurende de hele thesis terugkomen, om de theorie duidelijk te maken. Dit zal als gevolg hebben dat het onderwerp meer tot leven komt. Daarnaast zal er bij elk onderwerp ook enkele voorbeelden gebruikt worden om duidelijk te maken welke beroepen onder de bepaalde toepassingsgebieden vallen en welke uit de boot vallen. Hierdoor zal de theoretische wettelijke regeling duidelijk worden.
3. Hierdoor dient deze masterthesis een duidelijk antwoord te bieden op de vele auteursrechtelijke vragen die er in het fiscale contentieux opspelen, met als specificatie voor de auteurs van NFT's. Aangezien het gunstregime voor auteurs eind 2022, met ingang van 1 januari 2024, volledig op zijn kop werd gezet, dienen deze wijzigingen grondig in beeld te worden gebracht bij deze analyse. Daarom wordt er zowel gekeken naar de periode voor de wetswijziging als naar het huidige regime. De periode voor het huidige regime zal mede gebruikt worden om de gedachtegang achter het gunstregime duidelijk te staven.
4. Verder zal de plaats van de kunstenaar ook besproken worden, zowel in de periode voor de wetswijziging, als de periode erna. Deze plaats is de laatste jaren ook fel veranderd en versterkt, daardoor geniet het een merkelijk belang dat hier voldoende aandacht aan wordt besteed, aangezien zij deel van het onderwerp zijn. Ook op het gebied van sociale zekerheid wordt er stilgestaan bij de plaats van de kunstenaar.
5. Daarnaast wordt er ook een blik geworpen buiten de grenzen van het fiscaal recht. Zo zal er een analyse gemaakt worden over auteursrechten, dat huishoudt binnen de wereld van de intellectuele eigendomsrechten. Hierbij wordt er gekeken naar wat er kan gecatalogeerd worden als een auteursrecht en welke rechten verbonden zijn aan dit intellectueel eigendomsrecht en aan het auteur zijn an sich. Daarnaast wordt er ook samengevat wat deze NFT's inhouden en waar ze voor staan.

6. Dit alles zal leiden tot een antwoord op de vraag of kunstenaars die NFT's creëren onder het fiscaal gunstregime van artikel 17, §1, 5° van het wetboek inkomstenbelastingen kunnen vallen.

1.2 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

1.2.1 Het doel van het onderzoek

7. Het auteursrechtregime is een regime dat al enkele decennia meegaat. Het blijft vaak een welles-nietes verhaal tussen de persoon die denkt recht te hebben op het gunstregime en de belastingadministratie die er een andere mening aan over houdt. Jarenlang werd het gunstregime gebruikt door beroepen waar je vaak vragen kon bij stellen of dit de initiële bedoeling was van dit regime. De regeling omtrent auteursrechten is in 2024 pas veranderd, waardoor dit wederom een karrenvracht aan vragen met zich meebracht. Zo heb ik dat persoonlijk ook ervaren tijdens mijn stageperiode. Zo stond een kunstenaar die bekend is door NFT's, ondersteund door mijn stageplaats, lijnrecht tegenover de belastingcontrole over het feit of hij gebruik mocht maken van het gunstregime voor auteurs of niet.
8. Mijn doel voor deze masterscriptie sluit hier dan ook bij aan. Het hoofddoel is om te bepalen of auteurs van NFT's mogen gebruik maken van het gunstregime voor auteurs of niet. Om dit doel te bereiken zal er een aanbeveling gebeuren om mijn visie om te zetten in een praktisch antwoord. Daarnaast heeft deze scriptie ook tot doel om een duidelijke analyse te geven over het nieuwe auteursrechtregime en wat alles betekent of wat er belangrijk is om te weten om gebruik te kunnen maken van het gunstregime. Daarnaast wordt er ook een opsomming gegeven van de rechten waar auteurs recht op hebben als gevolg van het creëren van hun werken. Deze scriptie heeft ook als doel dit duidelijk over te brengen op de lezer.
9. Met deze doelen in gedachten, wil ik iedere lezer, kenner of leek, een duidelijk beeld geven over het gunstregime voor auteurs. Dit geldt zowel voor het toepassingsgebied, als de rechten, als de gevolgen van het gunstregime. Het uiteindelijke doel is dat de belastingadministratie deze scriptie gebruikt als antwoord indien deze vraag moest opduiken in een ruling of tijdens een controle.
10. Dit doel getuigt van veel ambitie, maar mijns inziens is dit doel zeker haalbaar. Het begindoel was mezelf specialiseren binnen het auteursrecht, daar dit belangrijk kan zijn in mijn verdere carrière en dat doel is met het voltooien van deze scriptie reeds geslaagd.
11. De relevantie is reeds bewezen doordat het een praktisch probleem behelst. Daarnaast doen verschillende vormen van online creaties hun intrede binnen het gewone leven. Dit brengt heel wat nieuwe juridische vraagstukken met zich mee, net zoals de onderzoeksvraag van deze scriptie. Hierdoor kan elke juridische analyse soelaas bieden om deze vraagstukken één

voor één op te lossen. Daardoor heeft deze scriptie ook een duidelijke relevantie binnen de nieuwe technologische vraagstukken.

12. Voor het voltooien van deze masterscriptie zijn diverse bronnen en databanken gebruikt, die zich zowel binnen de wetgeving, als de rechtspraak als de rechtsleer bevinden. Elke bron werd grondig bestudeerd om de relevantie, binnen de grenzen van de scriptie, te waarborgen. Daar het over Belgische wetgeving gaat, zijn de landelijke bronnen de dominante factor. Echter wordt er ook gekeken naar Europese rechtspraak en buitenlandse bronnen. Voor deze scriptie werden zowel juridische als fiscale databanken in beschouwing genomen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

13. De centrale onderzoeksvraag waarop dit onderzoek een antwoord probeert te bieden luidt als volgt: 'Zouden auteurs van non-fungible tokens moeten vallen onder het fiscaal gunstige auteursrechtregime, zoals beschreven onder artikel 17, §1, 5° WIB 92¹'.
14. Om deze vraag te beantwoorden, wordt achtereenvolgens een antwoord gezocht op volgende sub-onderzoeksvragen:
 1. Wat zijn NFT's en welke plaats hebben deze binnen het intellectueel eigendomsrecht?
 2. Welke rechten heeft een auteur volgens artikel XI.165 WER?
 3. Hoe zag het juridisch auteursrechtregime eruit voor de wetswijziging?
 4. Welke hervormingen werden doorgevoerd bij de wetswijziging?
 5. Wanneer kan een auteur gebruik maken van het huidige fiscaal gunstregime zoals beschreven in artikel 17, §1, 5° WIB 1992?
 6. Kunnen auteurs van NFT's genieten van het fiscaal gunstregime?

1.3 Methodologie

15. Voor dit onderzoek wordt een monodisciplinair aanbevelend onderzoek aangesproken. Deze methodologie laat toe om een gericht antwoord te bekomen op het vraagstuk van deze masterscriptie. Hiervoor zal een gericht bronnenonderzoek worden gebruikt. Zowel rechtspraak, wetgeving als rechtsleer worden veelvuldig gebruikt om zo een correct beeld te

¹ Art 17, §1, 5° Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

vormen over het onderwerp. Om een kwalitatief werk te verwezenlijken zal elke bron en zijn auteur grond worden nagekeken om zo tot een kwalitatief werk te komen met een aanbevelend antwoord op de onderzoeksvraag.

16. De eerste subonderzoeksvraag is zowel definiërend als beschrijvend. Eerst dient een duidelijk beeld geschept te worden van NFT's inhouden, aangezien we hier spreken van een fenomeen dat nog geen tien jaar bestaat. Daarnaast wordt in hetzelfde hoofdstuk ook naar het intellectueel eigendomsrecht gekeken en welke plaats NFT's hierin kunnen hebben.
17. De tweede subonderzoeksvraag is een beschrijvende onderzoeksvraag. De rechten van een auteur volgens artikel XI.165 WER worden onderzocht door de letterlijke tekst van de wet te bestuderen. Jurisprudentie en commentaren van juridische experts worden geraadpleegd om een diepgaand inzicht te krijgen in de interpretatie en toepassing van deze rechten, die verbonden zijn aan een auteursrechtelijk beschermd werk.
18. De derde subonderzoeksvraag is ook een beschrijvende onderzoeksvraag. Hierbij wordt er een historische analyse uitgevoerd om het juridisch auteursrechtregime voor de wetswijziging te begrijpen. Dit is belangrijk om de beweegredenen achter de wet te leren kennen en deze te benoemen, aangezien deze ook een belangrijke rol kunnen spelen voor de huidige wetgeving.
19. De vierde subonderzoeksvraag is een vergelijkende onderzoeksvraag. Hierbij wordt er een vergelijking gemaakt tussen het oude regime en het huidige en welke zaken hierbij zijn veranderd. Deze vraag dient ook als brug tussen de derde en de vijfde onderzoeksvraag.
20. De vijfde subonderzoeksvraag is een verklarende onderzoeksvraag. Hierin wordt uitgelegd wanneer een auteur gebruik kan maken van het fiscaal gunstregime en aan welke voorwaarden hij hier aan moet voldoen. Elke voorwaarde wordt kort behandeld om een duidelijk beeld te scheppen van hoe dit allemaal werkt.
21. De zesde onderzoeksvraag is een aanbevelende onderzoeksvraag. Hierin wordt een aanbeveling gedaan of auteurs van NFT's gebruik kunnen maken van het fiscaal gunstregime. Elke voorwaarde wordt hierbij afgegaan en het wordt duidelijk onderbouwd waarom dit wel mogelijk is of waarom niet. Deze onderzoeksvraag beantwoordt de uiteindelijke centrale onderzoeksvraag. Ondanks dat dit antwoord subjectief is, zal dit gebaseerd worden op wetgeving, rechtsleer en rechtspraak, waardoor dit toch een duidelijke onderbouwde visie moet blijken.

2 Wat zijn NFT's en welke plaats hebben deze binnen het intellectueel eigendomsrecht?

2.1 Wat zijn NFT's?

22. Non-fungible tokens (NFT's) nemen een centrale rol in gedurende het volledige verloop van deze masterthesis. Daarom is het relevant om dit begrip verder te kaderen. Een Non-Fungible Token (NFT) is een niet-inwisselbaar en onvervangbaar digitaal eigendomscertificaat dat wordt toegekend aan een specifiek digitaal object en vervolgens wordt geregistreerd in een openbare database, namelijk een blockchain. Het dient als bewijs van eigendom of authenticiteit van een digitaal of fysiek item.² Het is voor iedereen duidelijk aan wie het certificaat behoort, maar tegelijkertijd garandeert de blockchaintechnologie ervoor dat niemand de registratieoverdracht kan wijzigen. Dit maakt dat NFT's uniek zijn en niet vervangen kunnen worden tegen een ander element met dezelfde waarde.³ De tokens bestaan dus uit digitale informatie in de vorm van media zoals muziek, video en beeld waarvan de waarde kan worden berekend in termen van cryptocurrencies.⁴

23. NFT's vormen een opkomend digitaal fenomeen dat creatieve manieren biedt om eigendom van digitale items vast te leggen en te verifiëren in de eerder vernoemde blockchaintechnologie. Dit kan beschouwd worden als een innovatieve verschuiving in het traditionele concept van eigendom, waarbij ze nieuwe mogelijkheden voor eigendom introduceren terwijl ze tegelijkertijd traditioneel bezit en controle beperken. Hierdoor ontstaat een nieuwe benadering om bijvoorbeeld kunstwerken, afbeeldingen, muziek, games, etc. te verifiëren.⁵

24. De ontwikkeling van NFT's vindt zijn oorsprong in 2014 wanneer de digitale kunstenaar Kevin McCoy de eerste NFT creëerde, genaamd 'Quantum'.⁶ Echter begon de eerste 'echte' groei van NFT's in 2017 betreffende digitale kunst en verzamelobjecten die dan ook veel aandacht trok van investeerders en het brede publiek.⁷

25. Doorheen de jaren is de vraag naar NFT's gestaag toegenomen, mede door het gebruik en aanbevelingen van beroemdheden, evenals de uitbereiding van platforms voor het kopen en

² S. DEJ, J. REDONDO en S. WALICZEK, "Evolution of Non-Fungible Tokens", World Economic Forum 2023, 6-14.

³ 'NFT: nieuwe juridische uitdagingen van de digitale wereld', www.misterfranklin.be/post/nft-nieuwe-juridische-uitdagingen-van-de-digitale-wereld

⁴ W. REHMAN, H. ZAINAB, J. IMRAN en N. BAWANY, "NFTs: Applications and Challenges", International Arab Conference on Information Technology (ACIT) 2021, afl. 22, 1-7.

⁵ A. RABAA'I, Understanding Non-Fungible Tokens (NFTs): Overview, Opportunities, and Challenges, onuitg. Conference paper Department of Finance New Jersey City University, 1-6.

W. REHMAN, H. ZAINAB, J. IMRAN en N. BAWANY, "NFTs: Applications and Challenges", International Arab Conference on Information Technology (ACIT) 2021, afl. 22, 1-7.

⁶ 'NFT Timeline: The Beginnings and History of NFTs', nftnow.com/guides/nft-timeline-the-beginnings-and-history-of-nfts/

⁷ S. DEJ, J. REDONDO en S. WALICZEK, "Evolution of Non-Fungible Tokens", World Economic Forum 2023, 6-14.

verkopen van NFT's.⁸ Daarnaast dwong de COVID-19 pandemie mensen om meer digitaal te werken en met elkaar in contact te komen op platforms zoals Twitter, waar de NFT-community sterk aanwezig is.⁹

26. Vanwege de groeiende populariteit van NFT's hebben verschillende wereldmerken, waaronder Nike en Coca-Cola, hun intrede gedaan in het 'NFT ecosysteem'.¹⁰ NFT's vinden steeds meer toepassingen in diverse sectoren. Zoals eerder vermeld dienen ze als digitale certificaten voor kunstwerken, waarbij ze authenticiteit waarborgen en individuele eigendom garanderen. In de mode-industrie helpen NFT's exclusiviteit te behouden en vervalsingen te voorkomen door ze te integreren in fysieke kledingstukken. Daarnaast worden NFT's toegewezen aan licenties en certificaten waar ze zorgen voor een vereenvoudiging van het verificatieproces. De uitgifte van licenties en certificaten op blockchains maakt ze bestand tegen fraude. Ten slotte geniet ook de sportsector de toepassing van NFT's. Zo worden ze gebruikt voor de handel in officieel, gelicentieerde spelhoogtepunten. Sportorganisaties digitaliseren hoogtepunten van wedstrijden. Fans kunnen deze bezitten als unieke digitale items, vergelijkbaar met het verzamelen van fysieke verzamelobjecten zoals handtekeningen.¹¹

2.2 Kunnen NFT's beschouwd worden als kunst?

27. Om aan een gunstig fiscaal regime te kunnen vallen, moeten NFT's natuurlijk wel onder de noemer 'auteursrecht of naburige rechten' kunnen worden geplaatst. Het auteursrecht is een intellectueel eigendomsrecht, dat er gekomen is om de werken van letterkunde of kunst te beschermen. Hier bevinden we ons dus niet in de fiscale tak, maar eerder binnen het economisch recht.

2.2.1 Intellectuele eigendomsrechten

28. Vooraleer een diepere analyse wordt gemaakt van het auteursrecht als een intellectueel eigendomsrecht, dient eerst de overkoepelende term van naderbij bekeken te worden. Sinds het Copernicus akkoord¹² is de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en energie (later FOD Economie) sinds 1 augustus 2002 bevoegd voor de materie van de intellectuele eigendomsrechten. Voor een verdere analyse dient dus gekeken te worden buiten de grenzen van het fiscaal recht, richting de FOD economie. Deze omschrijft

⁸ S. DEJ, J. REDONDO en S. WALICZEK, "Evolution of Non-Fungible Tokens", World Economic Forum 2023, 6-14.

⁹ 'NFT Timeline: The Beginnings and History of NFTs', nftnow.com/guides/nft-timeline-the-beginnings-and-history-of-nfts/

¹⁰ S. DEJ, J. REDONDO en S. WALICZEK, "Evolution of Non-Fungible Tokens", World Economic Forum 2023, 6-14.

¹¹ W. REHMAN, H. ZAINAB, J. IMRAN en N. BAWANY, "NFTs: Applications and Challenges", International Arab Conference on Information Technology (ACIT) 2021, afl. 22, 1-7.

¹² KB 25 februari 2002 houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

intellectuele eigendomsrechten als 'een geheel van exclusieve rechten, maar dan niet op tastbare zaken, zoals een wagen, maar wel op de voortbrengselen van de geest.'¹³ Er wordt dus verder gekeken dan de materiële tastbare zaken, eerder in de richting van de immateriële en creatieve prestaties (van personen). De FOD Economie geeft ook enkele voorbeelden van deze intellectuele eigendomsrechten. Zo kan een verhaal, een muziekcompositie, een ontwerp voor een meubel, een computerprogramma, een uitvinding of zelfs bepaalde onderscheidende tekens, zoals merken en geografische aanduidingen beschouwd worden als intellectuele eigendomsrechten.¹⁴ Hieruit kan dus geconcludeerd worden dat het begrip ruim dient opgevat te worden.

29. Wanneer iets kan gecatalogeerd worden als een intellectueel eigendomsrecht, dan draagt dit enkele gevolgen met zich mee. Zo zal de eigenaar van het intellectueel eigendomsrecht, de rechten bezitten om het verhaal te kopiëren, te herdrukken, op het internet te plaatsen, een film van te maken...¹⁵ Dit zijn rechtstreekse gevolgen die voortvloeien uit het feit dat de auteur die een kunststuk creëert, het intellectueel eigendomsrecht verkrijgt over dit stuk. Dit betekent dat er enkel iets kan gereproduceerd worden indien hij hiervoor zijn toestemming heeft gegeven. De houder van het intellectueel eigendomsrecht krijgt een tijdelijk exclusief exploitatierecht, dat geldt binnen een bepaald gebied.¹⁶ Indien anderen van het kunststuk gebruik willen maken, zullen ze hiervoor een vergoeding verschuldigd zijn. Een voorbeeld om dit te kaderen. Wanneer een regisseur een film wil maken, die gebaseerd is op een boek, zal hij hiervoor auteursrechten verschuldigd zijn aan de auteur van het boek. Hoe hoog deze vergoeding is, zal echter contractueel moeten worden vastgesteld.
30. Auteursrechten en naburige rechten zijn slechts enkele voorbeelden van intellectuele eigendomsrechten, zo vallen ook onder meer octrooirechten, databankenrecht, merkenrecht en nog veel meer onder de categorie van de intellectuele eigendomsrechten. Voor deze masterscriptie wordt enkel het auteursrecht en de naburige rechten uitgebreid besproken.

2.2.2 Auteursrechten en naburige rechten

31. In het fiscale recht wordt er geen verdere uitleg gegeven welke zaken onder het begrip 'auteursrecht' vallen. Echter is het wel belangrijk te weten hoe ver dit toepassingsgebied rijkt, om uiteindelijk te bepalen of NFT's hieronder vallen. Hiervoor moet er dus een uitstap gemaakt worden naar andere rechtstakken en meer bepaald naar het economische recht. Want hier geeft boek elf (XI geschreven) van het wetboek economisch recht (later WER) verdere duiding over dit begrip. Titel 5: Auteursrecht en Naburige rechten¹⁷ wijdt meerdere artikelen aan algemene en specifieke zaken, die verbonden zijn aan auteursrechten en

¹³ <https://economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/innovatie-en-intellectuele/wat-intellectuele-eigendom>.

¹⁴ <https://economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/innovatie-en-intellectuele/wat-intellectuele-eigendom>.

¹⁵ <https://economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/innovatie-en-intellectuele/wat-intellectuele-eigendom>.

¹⁶ <https://economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/innovatie-en-intellectuele/wat-intellectuele-eigendom>.

¹⁷ Titel 5 WER.

naburige rechten. Zo geeft artikel XI.165 WER, het eerste artikel onder titel 5, duiding over het toepassingsgebied van een auteur en verderop ook de rechten die hier aan verbonden zijn. Onder 1.2.2 van deze thesis wordt verder ingegaan op het toepassingsgebied, onder 1.2.3 wordt ingezoomd op de rechten. Dit is belangrijk om te vermelden, aangezien enkel auteurs aanspraak kunnen maken op een fiscaal gunstregime (zie infra).

32. Om te bepalen welke werken nu vallen onder het begrip auteursrechten en naburige rechten, dient er een disjunctie gemaakt te worden tussen het materiële toepassingsgebied en het personele toepassingsgebied. Het materiële toepassingsgebied wordt in de volgende alinea's behandeld, voor het personele toepassingsgebied wordt verwezen naar 5.3.

2.2.2.1 Materiële toepassingsgebied

33. Het materiële toepassingsgebied zoomt dieper in op de werken of de prestaties, waaruit de inkomsten gegenereerd worden.¹⁸ Deze zijn ofwel de auteursrechtelijke beschermde werken ofwel de naburige rechten op de prestaties van kunstenaars. Dit wordt dan verder gespecificeerd tot "werken van letterkunde of kunst" of om "openbare uitvoeringen en opvoeringen van uitvoerende kunstenaars" zoals bepaald in respectievelijk de artikelen XI.165 en XI. 205 van het Wetboek van economisch recht.¹⁹ De werken van auteurs dienen aan deze eerste voorwaarde op **vier** te voldoen om uiteindelijk aan het gunstregime, van art 17 WIB 92, te voldoen.
34. Voor een grondigere analyse van deze eerste voorwaarde, dient artikel XI.165 en artikel XI.205 verder uitgespit te worden.
35. 'Artikel XI.165. § 1.: 'Alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.'²⁰
36. Dit artikel geeft zowel weer welke werken dit recht ontvangen, als de rechten die er aan verbonden zijn. In dit tussenstuk wordt bekeken welke werken hieronder vallen. Uit het artikel kan worden afgeleid dat enkel de auteurs van een werk van letterkunde of kunst recht heeft om onder het regime van de auteursrechten te vallen. De term werk van letterkunde of kunst is gehaald uit de Berner Conventie.²¹ Volgens Artikel 2 van die conventie omvat de term werken van letterkunde en kunst' alle voortbrengselen op het gebied van letterkunde, wetenschap en kunst, welke ook de wijze of de vorm van uitdrukking zij, zoals boeken, brochures en andere geschriften; voordrachten, toespraken, preken en andere werken van dien aard; toneelwerken of dramatisch-muzikale werken; choreografische werken en

¹⁸ *Parl.St.* Kamer 2022-23, nr. 55-3015/014, p55.

¹⁹ *Parl.St.* Kamer 2022-23, nr. 55-3015/014, p55.

²⁰ Art XI.165, §1 WER.

²¹ Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, 9 september 1886.

pantomimes; muzikale composities met of zonder woorden; cinematografische werken, waarmee volgens een soortgelijke werkwijze uitgedrukte werken worden gelijkgesteld; werken van teken-, schilder-, bouw-, beeldhouw-, graveer- en lithografeerkunst; fotografische werken, waarmee volgens een soortgelijke werkwijze uitgedrukte werken worden gelijkgesteld; werken van toegepaste kunst; illustraties en aardrijkskundige kaarten; tekeningen, schetsen en plastische werken, betrekking hebbende op de aardrijkskunde, de topografie, de bouwkunde of de wetenschappen'.²² Dit blijft echter een zeer breed omschreven begrip, waardoor er verder onderzoek nodig is om dit begrip te kaderen.

2.2.2.2 Categorie 1: Auteursrechtelijk beschermde werken

37. De eerste categorie zijn de auteursrechtelijk beschermde rechten. Deze moeten eerst en vooral origineel zijn, zoals bepaald door het Europese Hof van Justitie.²³ Dit kan verder herleid worden tot 'een creatie van de menselijke geest, een onlichamelijk (of alomtegenwoordig) voorwerp dat juridisch valt te onderscheiden van de lichamelijke drager of dragers waarin die creatie eventueel is geïncorporeerd'.²⁴ Een voorbeeld hiervan kan de geschreven tekst (onlichamelijk) binnen een boek (drager) zijn. Of een schilderij (onlichamelijk) op een doek (drager). Verder moet het werk letterlijk de menselijke geest hebben verlaten en een concrete uitdruktingsvorm hebben aangenomen.²⁵ Deze uitdruktingsvorm moet voldoende nauwkeurig en objectief identificeerbaar zijn.²⁶ Het Hof van Justitie kadert dit verder door te zeggen dat de voorstelling *duidelijk, nauwkeurig, als zodanig volledig, gemakkelijk toegankelijk, begrijpelijk, duurzaam en objectief* is'.²⁷ Kortom moet het een origineel werk zijn, in een welbepaalde, concrete vorm. Doordat het een concrete vorm moet aannemen, zullen ideeën niet auteursrechtelijk beschermd kunnen zijn, zonder dat het in concrete vorm is gegoten. Als het aan deze criteria voldoet zal voorwaarde 1, om een auteursrechtelijk beschermd werk te zijn, voldaan zijn.
38. Een tweede voorwaarde om auteursrechtelijk beschermd te zijn, is dat het oorspronkelijk moet zijn. Hiermee bedoelen ze dat de auteur een individuele schepping moet creëren, die expliciet wordt uitgedrukt.²⁸ Dit wil zeggen dat er aan de basis van het werk een aanwijsbare activiteit van de menselijke geest moet liggen, ongeacht de omvang van de geleverde intellectuele inspanning.²⁹ Het doel van dit beschermingsniveau zou dan schuilen in het feit,

²² Art. 2 Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, 9 september 1886.

²³ HvJ 12 september 2019, nr. C-683/17, Cofemel, overw. 29-32.

²⁴ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 10.

²⁵ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 10.

²⁶ HvJ 13 november 2018, nr. C-310/17, Levola, overw. 56.

²⁷ HvJ 13 november 2018, nr. C-310/17, Levola, overw. 56.

²⁸ HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening, overw. 35.

²⁹ Voorz. Rb. Brussel 28 juli 2000, RW 2002-03, afl. 21, 829, noot H. VANHEES.

dat de auteur uit die creatieve en scheppende arbeid passende inkomsten genereert, waardoor hij zijn creatief brein verder kan zetten.³⁰

39. Het is echter wel belangrijk de auteur deze individuele schepping zich eigen maakt en deze schepping een uitdrukking vormt van zijn eigen persoonlijkheid en zo een stempel van zijn persoonlijkheid of een stempel van een persoonlijke noot draagt.³¹ Hiervoor moet de auteur vrije en creatieve keuzes maken.³² Indien er technische overwegingen, beperkingen of regels worden opgelegd aan de creatieve vrijheid, kan er niet voldaan zijn aan dit criterium.³³ Uiteindelijk blijft deze drempel toch vrij laag.
40. Ook in België is deze gedachtegang logischerwijs overgenomen. Zo verklaarde het Hof van Cassatie, het hoogste rechtsorgaan in België, dit ook in een arrest van 14 december 2015. 'Het dient te gaan om een werk dat oorspronkelijk is, dat wil zeggen een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan; een intellectuele schepping is eigen aan zijn auteur wanneer zij de stempel van zijn persoonlijkheid draagt; dat is het geval wanneer de auteur zijn scheppende vaardigheden bij de verwezenlijking van het werk heeft uitgedrukt door het maken van vrije en creatieve keuzes; de verschillende delen van een werk worden door de voornoemde wet beschermd op voorwaarde dat zij bepaalde bestanddelen bevatten die de uitdrukking vormen van de eigen intellectuele schepping van de auteur van dit werk; ze hebben geen recht op die bescherming als ze banaal zijn'.³⁴
41. Dus wanneer er sprake is van een oorspronkelijk en origineel werk, gegoten in een welbepaalde, concrete vorm, kunnen we spreken over een auteursrechtelijk beschermd werk. De kwaliteit van het werk, de verschijningsvorm (analoog of digitaal), het genre en nog veel meer zaken zijn verder irrelevant.³⁵
42. Voor te beoordelen of een werk auteursrechtelijk beschermd is, zijn zowel de FOD Financiën bevoegd, als de fiscale rechter.³⁶ Deze treedt op als controlerend orgaan van de fiscale administratie.³⁷ Echter zal de FOD Financiën, vanuit zijn positie, altijd eerst een standpunt innemen, maar deze kan dus gecontroleerd worden door de fiscale rechter.

³⁰ HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening, overw. 40.

³¹ HvJ (3e k.) 1 december 2011, nr. C-145/10, Painer / Standard VerlagsGmbH, overw. 12 en 124.

³² HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening, overw. 45.

³³ HvJ (3e k.) 1 maart 2012, nr. C-604/10, Football Dataco e.a. / Yahoo! UK, overw. 39.

³⁴ Gent. (fisc.) (5e k.) nr. 2017/AR/769, 30 oktober 2018, p2., Cass. (3e k.) AR C.14.0262.F, 14 december 2015 / Cass. (3e ch.) RG C.14.0262.F, 14 décembre 2015, p15.

³⁵ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 11.

³⁶ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 63.

³⁷ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 63.

43. Deze beschermingsvoorwaarden gelden zowel binnen het contentieux van het auteursrecht als in fiscale zaken, dit concludeerde het Hof van Cassatie in 2020 (tijdens het vorig regime).³⁸

2.2.2.3 Categorie 2: De naburige rechten

44. De tweede categorie rechten, zijn de naburige rechten. Hierbij worden er geen werken beschermd, maar prestaties, Zo bepaalt artikel XI.205 WER, §1, lid 1. Dit artikel wordt tevens naast artikel XI.165 WER genoemd in het artikel 17, §1, 5° WIB 92, dat het fiscaal gunstregime voor auteurs regelt.

45. Artikel XI.205, §1, lid 1: 'Alleen de uitvoerende kunstenaar heeft het recht om zijn prestatie te reproduceren of de reproductie ervan toe te staan, op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk'.³⁹

46. De term uitvoerende kunstenaars komt ook terug in de Conventie van Rome. Hierin worden uitvoerende kunstenaars beschreven als 'acteurs, zangers, musici, dansers en andere personen die acteren, zingen, reciteren, declameren, spelen of anderszins werken van letterkunde of kunst uitvoeren'.⁴⁰ In artikel XI.205 WER worden in het 5de lid Ook variété- en circusartiesten als uitvoerende kunstenaars beschouwd.⁴¹ In hetzelfde lid worden figuranten dan weer uitdrukkelijk geweerd van het toepassingsgebied van de uitvoerende kunstenaar.⁴²

47. Het voorwerp van de bescherming zijn dus de prestatie en niet de creatie van een werk. Verder in Hoofdstuk 3 van titel 5 boek XI WER, dewelke de naburige rechten omvat, worden naast de uitvoerende kunstenaars ook aan de producent van fonogrammen, de producent van de eerste vastleggingen van films, de omroeporganisatie en aan bepaalde uitgevers naburige rechten toegekend.⁴³ De programmawet van 26 december 2022 heeft echter het toepassingsgebied teruggeschroefd door enkel te verwijzen naar artikel XI.205 WER.⁴⁴ Hierdoor zullen enkel uitvoerende kunstenaars in aanmerking kunnen komen van het fiscaal gunstregime (art 17,§1 5°⁴⁵). Voor deze programmawet, konden al deze beroepen nog beschouwd worden als naburige rechten om zo te voldoen aan het fiscaal gunstregime. De gedachtegang achter deze hervorming sluit wel aan bij de initiële bedoeling ten tijde van de ontwikkeling van de auteursrechten, waarbij artiesten en kunstenaars beschermd dienden te worden.

³⁸ Cass. (1e k.) AR F.19.0052.N, 25 juni 2020.

³⁹ Art XI.205, §1, lid 1 WER.

⁴⁰ Internationaal Verdrag van 26 oktober 1961 inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties, B.S., 10 november 1999.

⁴¹ Art XI.205, §1, lid 5 WER.

⁴² Art XI.205, §1, lid 5 WER.

⁴³ Art. XI.204-XI.205, XI.209, XI.215, XI.216/2 en XI.318/1 WER.

⁴⁴ Art. 100 Programmawet van 26 december 2022, B.S. 30 december 2022.

⁴⁵ Art 17, §1, 5° WIB 92.

48. Maar wie kan dan beschouwd worden als uitvoerend kunstenaar? Acteurs, musici, zangers, dansers en andere verdienen hun titel als uitvoerende kunstenaar al uit het internationaal recht.⁴⁶ Ook voor deze categorie moet er echt sprake zijn van een artistieke prestatie, met een bepaalde creatieve bewegingsruimte voor de betrokken kunstenaar.⁴⁷ Ook dirigenten en uitvoerende theaterregisseurs genieten naburige rechten als uitvoerende kunstenaars.⁴⁸ Mensen met een technische rol zijn dan weer geen uitvoerende kunstenaars.⁴⁹ Prestaties van sporters zullen niet als naburige rechten beschouwd worden an sich.⁵⁰ Sporten met een choreografie kunnen wel eventueel genieten van naburige rechten.⁵¹
49. Echter is het wel belangrijk om de disjunctie te maken met auteursrechtelijk beschermde werken. Want het is irrelevant of de uitgevoerde of vertolkte werken auteursrechtelijk beschermd zijn, zijn geweest of niet beschermd zijn.⁵² Verder is het ook irrelevant of het professionals zijn of amateurs.⁵³ Ze moeten enkel hoorbaar of zichtbaar zijn.⁵⁴

⁴⁶ Internationaal Verdrag van 26 oktober 1961 inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties, B.S., 10 november 1999.

⁴⁷ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 12.

⁴⁸ Brussel 21 december 2007, JLMB 2008, afl. 21, 924.

⁴⁹ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 12.

⁵⁰ DIENST VOORAFGAANDE BESLISSINGEN, Jaarverslag 2017 Dienst Voorafgaande beslissingen in fiscale zaken, 28 mei 2018, ruling.be, overw. 6.1.2, p. 29.

⁵¹ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 355.

⁵² F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 354.

⁵³ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 12.

⁵⁴ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 12.

3 Welke rechten heeft een auteur volgens artikel XI.165 WER?

50. Wanneer een werk auteursrechtelijk beschermd is, in het licht van artikel XI.165 WER, verkrijgt de auteur 2 soorten rechten op dit werk. Enerzijds de vermogensrechten, anderzijds de morele rechten. De vermogensrechten laten toe aan de auteur om hun werk te exploiteren zodat ze hier inkomsten kunnen uit halen. Morele rechten zorgen voor een persoonlijke band tussen de auteur en het werk. Artikel XI.166 WER bepaalt dat dit recht gedurende zeventig jaar, na zijn overlijden, blijft bestaan ten voordele van de persoon die de auteur heeft aangewezen.⁵⁵ Indien dit niet gebeurd is, zullen de rechten blijven voortbestaan ten voordele van zijn erfgenamen, overeenkomstig artikel XI.171.⁵⁶

3.1 Vermogensrechten

51. Vermogensrechten zorgen er dus voor dat de auteur inkomsten kan vergaren uit zijn werk, hij bezit immers een monopoliepositie met betrekking tot de exploitatie van zijn rechten. Er zijn een aantal rechten die hieraan gekoppeld zijn. Deze kunnen opgedeeld worden in 2 grote categorieën, zoals uit artikel XI.165, §1 wetboek economisch recht kan afgeleid worden.⁵⁷ Zo zijn er de reproductierechten in brede zin en het publieke mededelingsrecht. Deze vermogensrechten gaan na het overlijden van de auteur, voor de duur van de bescherming van het auteursrecht, over naar de erfgenamen of de legatarissen.⁵⁸ Tenzij de auteur dit aan een bepaalde persoon heeft toegekend, rekening houdend met de geldende wetten uit het erfrecht conform het wettelijk voorbehouden erfdeel dat aan erfgenamen toekomt.⁵⁹

3.1.1 Reproductierecht

52. Eerst en vooral is er het reproductierecht. Artikel XI.165, §1 verleent aan de auteur van een werk van letterkunde of kunst het exclusieve recht om hun werk 'op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren'.⁶⁰ Het is belangrijk te vermelden dat dit recht ruim geïnterpreteerd dient te worden, om zo een 'hoog beschermingsniveau te bieden voor met name auteurs, zodat zij een passende beloning kunnen krijgen voor het gebruik van hun werken, onder meer bij reproductie ervan, teneinde hun scheppende en creatieve arbeid te kunnen voortzetten'.⁶¹ Het Hof van Justitie bevestigt uitdrukkelijk voor het reproductierecht dat dit breed omschreven dient te worden⁶², om zo een hoog beschermingsniveau te voorzien.⁶³ Dit

⁵⁵ Art. XI.166, §1 WER.

⁵⁶ Art. XI.166, §1 WER.

⁵⁷ Art. XI.165, §1 WER.

⁵⁸ Art XI.171, lid 1 WER.

⁵⁹ Art XI.171, lid 1 WER.

⁶⁰ Art. XI.165, §1 WER.

⁶¹ HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening, overw. 40.

⁶² HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening, overw. 41.

⁶³ HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening, overw. 43.

zorgt ervoor dat voor elke kopie of nieuwe productie van een bestaand auteursrechtelijk beschermd werk of bestaande uitvoering, toestemming nodig is van de auteur, behoudens wettelijke uitzonderingen.⁶⁴ Er zijn enorm veel manieren om te reproduceren.

53. Volgens artikel 5, §2 van de Berner Conventie is het feit dat een natuurlijke persoon een werk creëert dat origineel en oorspronkelijk is, van rechtswege met zich meebrengt dat die persoon als auteur de auteursrechten op dat werk geniet. Registratie of andere vormvoorschriften zijn hier niet voor nodig om dit af te dwingen.⁶⁵ 'Zo is er sprake van een auteursrechtelijke reproductie wanneer een schilderij wordt nagemaakt, een tekst wordt afgedrukt, een gedrukt werk met de pen wordt overgeschreven of vice versa, wanneer een maquette of gebouw wordt gemaakt van een plan, wanneer een foto wordt genomen van een gebouw, wanneer een tekst wordt overgetypt of een foto wordt gescand of gefotokopieerd, wanneer een papieren boek wordt gedrukt, maar ook wanneer een tekst of beeld wordt opgeslagen op de harde schijf van een computer, wordt gekopieerd en geplakt, wordt gedownload of wordt geladen in het vluchtige geheugen van een computer, een monitor of een audiobox'.⁶⁶

3.1.2 Vertaal- en adaptierecht

54. Voorts heeft de auteur ook het exclusieve recht om toestemming te geven om het auteursrechtelijk werk te bewerken of te vertalen.⁶⁷ Hier spreken we dan over het respectievelijk het adaptie-en vertaalrecht. Deze is zo lang geldig als het oorspronkelijke werk herkenbaar blijft.⁶⁸ Wanneer de bewerker van het werk (adaptator), na toestemming van de auteur om te mogen adapteren, kan bewijzen dat hij een eigen originaliteit heeft gebracht aan het oorspronkelijke werk, dan kan deze zijn eigen auteursrecht op het geadapteerde werk laten gelden.⁶⁹ Voor vertalers geldt hetzelfde regime. Eerst hebben ze toestemming nodig van de auteur om het werk te mogen vertalen, indien ze deze hebben bekomen en aan de originaliteitstoets hebben voldaan, zal ook deze een eigen auteursrecht op het vertaalde werk hebben.⁷⁰

3.1.3 Bestemmingsrecht

⁶⁴ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 52.

⁶⁵ Art. 5, §2 Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, 9 september 1886.

⁶⁶ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 29.

⁶⁷ Art. XI.165, §1, lid 2 WER.

⁶⁸ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 54.

⁶⁹ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 54.

⁷⁰ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 54.

55. Verder is er ook het bestemmingsrecht voor auteurs, dit is ook een deel van het reproductierecht. Hierdoor krijgen auteurs de bevoegdheid om niet alleen medecontractanten, maar ook derden een bepaald gebruik van in de handel gebrachte reproducties van het werk te verbieden.⁷¹ In dit arrest uit 1956 had een muzikant (verweerder in de zaak) een overeenkomst (lastgeving) met *Bureau international de l'édition mécanique*, waarbij deze muzikant het beheren van hun recht van mechanische reproductering opgedragen hadden aan *Bureau international de l'édition mécanique*.⁷² De appellant (aanlegger destijds) kocht destijds in de handel fonografische platen (gelijkaardig aan een LP plaat) en gebruikte deze voor zijn radio-uitzendingen.⁷³ Dit gebeurde echter zonder machtiging van de lasthebber, beschermers van de reproductierechten van de auteur, namelijk *Bureau international de l'édition mécanique* en zonder hiervoor een prijs te betalen.⁷⁴ Het Hof oordeelde dat dit de rechten (reproductierecht) van de auteur schond, aangezien de radio-uitzendingen van grammofoonplaten in werkelijkheid uitvoeringen van opgenomen werken, vooraf gereproduceerde werken, uitmaken.⁷⁵ Ze bepaalden verder ook dat het reproductierecht onderverdeeld kan worden in twee onderscheiden rechten, enerzijds het recht om het werk te reproduceren en derhalve de reproductering ervan toe te staan, en anderzijds het recht het werk uit te voeren en derhalve de openbare uitvoering ervan toe te laten.⁷⁶ Hierdoor kan hij ook derden verbieden gebruik te maken van uitgebrachte reproducties. Verder legt het ook heel veel macht bij de auteurs daar ze zeggen dat de 'meester zijnde van het recht om het werk te reproduceren, de auteur of de overnemer van die rechten slechts machtiging tot dit reproduceren in de door hem bepaalde mate vermag te verlenen of het reproduceren afhankelijk te stellen van zodanige voorwaarden als hij voorziet'.⁷⁷ Hierdoor wordt er al in 1956 veel macht, op vlak van de vermogensrechten, gelegd bij de auteur.

3.1.3.1 Sabam

56. Dit arrest van omstreeks zeventig jaar geleden blijft bijzonder accuraat. Denk maar aan de coöperatieve vennootschap Sabam, dat is de Belgische vereniging van auteurs, componisten en uitgevers, die al sinds 1922 actief is.⁷⁸ Zij heeft tot doel het innen en verdelen, administreren en beheren (in de ruimste zin van het woord) van alle auteursrechten in België en in de andere landen waar wederkerigheidsovereenkomsten zijn gesloten.⁷⁹ Sabam is eigenlijk het Belgisch onderdeel van de hoofdgroep *Bureau international de l'édition mécanique*. Deze hoofdgroep bestaat uit 54 nationale verankeringen⁸⁰, waarvan Sabam dus het Belgische onderdeel is. Zij nemen eigenlijk de plaats in van *Bureau international de*

⁷¹ Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 484.

⁷² Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 498.

⁷³ Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 498.

⁷⁴ Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 498.

⁷⁵ Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 498.

⁷⁶ Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 499.

⁷⁷ Cass. (1K°) 19 januari 1956, *Pas.* 1956, I, 500

⁷⁸ <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.

⁷⁹ <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.

⁸⁰ <https://www.biem.org/members/annuaire.do?method=membersDirectoryList&by=country>.

l'édition mécanique, uit het bovenstaande cassatiearrest daterend uit 1956. De auteurs dragen, bij overeenkomst, hun auteursrechten over aan Sabam. Deze beheert dan deze rechten in plaats van de auteur, om in zijn naam te innen voor het openbaar gebruik van zijn werken.⁸¹ Wanneer een derde gebruik wil maken van bijvoorbeeld de muziek of teksten zullen deze een vergoeding betalen aan Sabam, waardoor zij deze rechten mogen gebruiken. Om een kort voorbeeld te stellen uit het dagelijkse leven: een jeugdhuis/restaurants/media (denk aan ook aan de hierboven beschreven cassatiearrest, waarbij ook radio-uitzendingen gevisieerd werden)/ cafés/ handelszaken/... betalen jaarlijks een bedrag, voor collectieve auteursrechten. Hierbij ontvangt Sabam een collectieve inning van deze zaken, dewelke zij doorstorten, via gemaakte afspraken, aan de auteurs. De handelszaak ontvangt dan een licentie, waarbij men gebruik mag maken van heel het repertoire. We spreken hier van een collectieve inning, aangezien er niet op voorhand geweten is wanneer de gespeelde werken worden gebruikt en de rechten van welke auteur gebruikt worden.⁸² De prijs varieert van het soort handelszaak, oppervlakte, indien er evenementen georganiseerd worden, etc.

57. Anderzijds is er ook een individuele inning. Dit is wanneer er op voorhand bekend is wie de rechthebbende is (auteur, uitgever, ...) en wanneer de gespeelde werken ook bekend zijn. Een voorbeeld hiervan kan zijn wanneer een theatergezelschap besluit een toneeltekst te spelen van Tom Lanoye, ontvangt de heer Lanoye hier specifiek inkomsten voor op grond van zijn auteursrechten.

58. Sabam vertegenwoordigt, heden ten dage, duizenden Belgische auteurs uit verschillende disciplines.⁸³ De verschillende beroepen zijn immens en tonen aan dat er wel degelijk heel wat beroepscategorieën gebruik kunnen maken van auteursrechten. Zo vertegenwoordigt zij tegelijkertijd muzikanten, componisten, tekstschrijvers, uitgevers, dramaturgen, choreografen, regisseurs, scenaristen, dialoogschrijvers, radiomakers, vertalers, romanciers, dichters, stripauteurs, illustratoren, journalisten, beeldhouwers, kunstschilders, videofilms, tekenaars, fotografen, grafici, ...⁸⁴

3.1.4 Distributierecht

59. Vervolgens heeft de rechthebbende van auteursrechten ook een distributierecht. Hierdoor verkrijgt hij het exclusieve recht om exemplaren van het werk door eigendomsoverdracht in de omloop te brengen.⁸⁵ Vroeger werd geacht dit deel te zijn van het reproductierecht, echter is de wetgever hierop teruggekeerd en heeft dit expliciet toegevoegd in artikel XI.165 van het wetboek economisch recht.⁸⁶ Dit lid van artikel XI.165, §1 wetboek economisch recht bepaalt dat: 'Alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht de

⁸¹ <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.

⁸² <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.

⁸³ <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.

⁸⁴ <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.

⁸⁵ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 55.

⁸⁶ Art XI.165, §1, 5de lid WER.

distributie van het origineel van het werk of van kopieën ervan aan het publiek, door verkoop of anderszins, toe te staan⁸⁷. Het distributierecht dient breed geïnterpreteerd te worden. Het omvat de hele keten van een verkoop, van het begin, de verkoopaanbiedingen tot het sluiten van verkoopovereenkomsten en de uitvoering daarvan.⁸⁸ Ook wanneer een handelaar zijn reclame richt op leden van het publiek in een bepaalde lidstaat en voor hen een specifieke wijze van levering en betaling creëert of beschikbaar stelt, zodat deze leden van het publiek kopieën van in die lidstaat auteursrechtelijk beschermde werken kunnen laten leveren, in de lidstaat waar de levering plaatsvindt ook sprake is van distributie onder het publiek⁸⁹, zoals ook opgenomen in artikel XI.165, §1, lid 5 wetboek economisch recht. Dit geldt ook voor het te koop aanbieden op een website via internet, dit behelst ook een distributie van producten.⁹⁰ Verder is het irrelevant of de transactie uiteindelijk succesvol wordt afgerond, want anders zou het te koop aanbieden van kopieën van auteursrechtelijk beschermde werken, zonder toestemming van de auteur, geen distributie zijn⁹¹. Ook voor verkopen op afbetaling, waar de eigendom pas overgaat, geruime tijd na de overdracht van het feitelijk bezit, geldt hetzelfde idee.⁹²

3.1.5 Verhuur-en leenrecht

60. Ten slotte is er ook het verhuur- en het leenrecht. Dit is ook opgenomen in artikel XI.165, §1, wetboek economisch recht meer bepaald onder lid 3. Dit bepaalt dat 'het reproductierecht ook het exclusieve recht omvat om toestemming te geven tot het verhuren of het uitlenen van het werk'⁹³. Verder is ook artikel XI.194 WER relevant voor het verhuurrecht. Dit artikel bepaalt 'de auteur die zijn recht betreffende de verhuring van een geluids- of audiovisueel werk overdraagt of afstaat, het recht behoudt op een billijke vergoeding voor de verhuring'⁹⁴. Hiervan kan geen afstand gedaan worden door de auteur.⁹⁵ Verder is er geen definitie voor verhuur in het wetboek economisch recht. Hiervoor dient gekeken te worden naar het Europese recht, namelijk naar richtlijn 2006/115/EG⁹⁶. Onder verhuur kan, conform deze richtlijn, worden verstaan: 'het voor gebruik ter beschikking stellen voor een beperkte tijd en tegen een direct of indirect economisch of commercieel voordeel'⁹⁷. Het verhuurrecht

⁸⁷ Art XI.165, §1, 5de lid WER.

⁸⁸ HvJ 21 juni 2012, C-5/11, Donner, overw 54.

⁸⁹ HvJ 21 juni 2012, C-5/11, Donner, overw 55.

⁹⁰ HvJ 13 mei 2015, C-516/13, Dimensione v. Knol, overw 30.

⁹¹ HvJ 21 juni 2012, C-5/11, Donner, overw 52.

⁹² HvJ 21 juni 2012, C-5/11, Donner, overw 52.

⁹³ Art XI.165, §1, 3de lid WER.

⁹⁴ Art XI.194, lid 1 WER.

⁹⁵ Art XI.194, lid 2 WER.

⁹⁶ Richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom, Pb.L. 27 december 2006.

⁹⁷ Art 2, §1, a) Richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom, Pb.L. 27 december 2006.

omvat echter wel alleen materiële exemplaren van boeken.⁹⁸ Online verhuur wordt hier niet onder begrepen.

61. Voor het leenrecht primeert vooral artikel XI.192 WER. Dit exclusief recht wordt in dit artikel wel degelijk voor een deel ingeperkt. Zo bepaalt paragraaf 1 van dit artikel dat 'de auteur de uitlening van werken van letterkunde, databanken, fotografische werken, partituren van muziekwerken, geluidswerken en audiovisuele werken niet kan verbieden wanneer die uitlening geschiedt met een educatief of cultureel doel door instellingen die daartoe door de overheid officieel zijn erkend of opgericht'.⁹⁹ Ook voor uitlening moet er voor een definitie gekeken worden naar het Europees recht. Deze verklaart dat uitlening 'het voor gebruik ter beschikking stellen voor een beperkte tijd en zonder direct of indirect economisch of commercieel voordeel, indien dat plaatsvindt via voor het publiek toegankelijke instellingen'¹⁰⁰. In tegenstelling tot verhuur, kan het lenen van boeken ook via het internet. Dit bepaalde het Hof van Justitie in een arrest van 10 november 2016.¹⁰¹ Dit wordt e-lending genoemd. Dit moet echter wel gebeuren op een manier die gelijkaardig is aan de klassieke manier van het uitlenen voor boeken via voor het publiek toegankelijke instellingen.¹⁰² 'Dit wil zeggen dat een digitale kopie van een boek "op de server van een openbare bibliotheek wordt geplaatst en het mogelijk wordt gemaakt dat een gebruiker die kopie door middel van downloaden op zijn eigen computer reproduceert, zodanig dat tijdens de uitleenperiode slechts één kopie kan worden gedownload en dat de door deze gebruiker gedownloade kopie na afloop van die periode door hem niet meer kan worden gebruikt'¹⁰³. Dit systeem wordt het one copy one user systeem genoemd.¹⁰⁴

3.2 Mededeling aan het publiek

62. De 2de grote categorie vermogensrechten van een auteur is het openbaar mededelingsrecht/ mededeling aan een publiek of uitvoeringsrecht. Deze is ook neergelegd in artikel XI.165 WER, meer bepaald onder paragraaf één, lid 4. Dit bepaalt dat 'alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht om het werk volgens ongeacht welk procedé, met inbegrip van de beschikbaarstelling voor het publiek op zodanige wijze dat deze voor leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijd toegankelijk zijn, aan het publiek mede te delen'¹⁰⁵. Ook hier wordt er voorzien in een hoog

⁹⁸ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 58.

⁹⁹ Art XI.192, §1, lid 2 WER.

¹⁰⁰ Art 2, §1, b) Richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom, Pb.L. 27 december 2006.

¹⁰¹ HvJ 10 november 2016, C-174/15, VOB v. Stichting Leenrecht.

¹⁰² F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 59.

¹⁰³ HvJ 10 november 2016, C-174/15, VOB v. Stichting Leenrecht, overw 18.; F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 59.

¹⁰⁴ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 59.

¹⁰⁵ Art XI.165, §1, 4de lid WER.

beschermingsniveau, waardoor auteurs een passende beloning kunnen ontvangen bij mededeling van hun werk aan het publiek.¹⁰⁶ Het Hof van Justitie heeft bepaald dat de begrippen 'mededeling' en 'publiek' in de gehele Europese Unie autonoom en eenvormig moeten worden uitgelegd.¹⁰⁷ Hierdoor dient de Belgische rechtsspraak in lijn te liggen met de hogere Europese rechtsspraak van het Hof van Justitie. Deze heeft geoordeeld dat elke casus individueel bekeken dient te worden om te bepalen of een bepaalde exploitatievorm onder het openbaar mededelingsrecht valt.¹⁰⁸ Hiervoor dient hij een aantal criteria in acht te nemen. De belangrijkste zijn het bestaan van een mededeling, de aanwezigheid van een (nieuw) publiek en de invloed van een winstoogmerk¹⁰⁹.

3.2.1 Het bestaan van een mededeling

63. De eerste criteria ligt uitermate voor de hand, er moet sprake zijn van een mededeling. Het Hof heeft deze term gedefinieerd, het moet namelijk gaan over een 'autonome interventie door een gebruiker van werken die met volledige kennis van de gevolgen van zijn gedrag aan een eigen publiek toegang verschaft tot beschermde werken'¹¹⁰. Dit kan gebeuren via een live-uitvoering of via technische communicatiemiddelen zoals radio, televisie, kabel, satelliet of internet.¹¹¹

3.2.2 Het bereiken van een publiek

64. Ten tweede is het essentieel dat de diverse mededelingen gericht zijn aan een publiek. Dit werd ook opgenomen in artikel XI.165 WER, door te zeggen dat er een mededeling aan het publiek moet zijn.¹¹² Ook dit begrip werd door het Hof van Justitie verder verduidelijkt. De term publiek verwijst naar een onbepaald aantal potentiële ontvangers en impliceert bovendien een vrij groot aantal personen.¹¹³ Iets verderop in het arrest geeft het Hof ook meer informatie op hoe een onbepaald aantal potentiële ontvangers dient geïnterpreteerd dient te worden. Het moet hier gaan om een werk op elke passende wijze waarneembaar te maken voor personen in het algemeen, en dus niet voor specifieke individuen die tot een private groep behoren¹¹⁴. De term 'een vrij groot aantal personen' heeft tot doel erop te wijzen dat het begrip publiek een zekere de-minimisdrempel inhoudt, waardoor een te klein of zelfs onbeduidend aantal personen niet onder dit begrip valt.¹¹⁵ Hiervoor wordt niet enkel gekeken naar hoe veel personen tegelijk toegang hebben tot hetzelfde werk, maar wordt er

¹⁰⁶ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw 43.

¹⁰⁷ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw 43.

¹⁰⁸ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 60.

¹⁰⁹ HvJ 15 maart 2012, C-135/10, SCF v. Del Corso, overw 131-138.

¹¹⁰ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw. 28.

¹¹¹ F. BRISON, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 60.

¹¹² Art XI.165, §1, 4de lid WER.

¹¹³ HvJ 28 oktober 2020, BY v. CX, C-637/19, overw 26.

¹¹⁴ HvJ 28 oktober 2020, BY v. CX, C-637/19, overw 27.

¹¹⁵ HvJ 15 maart 2012, SCF v. Del Corso, C-135/10, overw 86.

ook gekeken hoe veel personen opeenvolgend toegang hebben tot het werk.¹¹⁶ Dit is onder meer relevant voor hotelkamers, met televisietoestellen. Hierbij moeten niet enkel de gastenkamers mee in het globale besluit worden genomen, maar ook elke andere inrichting waar een televisietoestel is.¹¹⁷ Daarnaast volgen de klanten in een gastenkamer in een hotel zich snel op, waardoor het in de regelt gaat over een vrij groot aantal personen en er zo sprake is van een mededeling aan het publiek.¹¹⁸ Door de beschikbaarstelling van werken aan deze potentiële televisiekijkers, op de kamer of in een andere inrichting, een aanzienlijke omvang aannemen.¹¹⁹ Deze is enkel beperkt door de omvangcapaciteit van het hotel. Verder kunnen ook afzonderlijke surfers op het internet een publiek zijn, ook al wordt het werk niet tegelijkertijd geconsulteerd. Dit vloeit voort uit de woorden 'beschikbaarstelling voor het publiek op zodanige wijze dat deze voor leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijd toegankelijk zijn', opgenomen in artikel XI.165, paragraaf één, 4de lid wetboek economisch recht.¹²⁰

65. Wat echter irrelevant is, is de bewuste intentie om de mededeling openbaar te doen.¹²¹ Het louter plaatsvinden van de publieke mededeling is voldoende. Verder is ook irrelevant of de publieke mededeling voor het publiek gratis is, dan wel betalend.¹²² Verder speelt het ook geen rol of het publiek de bewuste intentie had om kennis te nemen van het werk in kwestie.¹²³ Een voorbeeld hiervan is wanneer de radio speelt in een boekenhandel, zoals in het arrest van het Hof van Cassatie waar naar verwezen wordt. Hierbij hebben de klanten vaak geen specifieke bedoeling om de werken (liedjes) te beluisteren, maar zijn ze wel auteursrechtelijk beschermd. Er is sprake van een mededeling aan het publiek, indien iedereen een bepaalde ruimte mag betreden zonder voorwaarden (gratis of betalend) of indien ze de ruimte mogen betreden mits bepaalde formaliteiten te vervullen (bijvoorbeeld een uitnodigingsregister handtekenen).¹²⁴

3.2.3 Het bestaan van een winstoogmerk

66. Er moet ook een lucratief verbonden zijn aan de mededeling om te bepalen of dit onder het mededelingsrecht van de auteur valt. Dit is echter geen noodzakelijke voorwaarde, maar een bijkomstige.¹²⁵ Onder een winstoogmerk verstaat het Hof van Justitie: 'dat een mededeling slechts een winstoogmerk heeft indien het publiek waaraan de mededeling wordt verricht, door de gebruiker als doelgroep is gekozen en bovendien op een of andere manier ontvankelijk is voor zijn mededeling en deze niet toevallig opvangt'¹²⁶. Er wordt dus gekeken

¹¹⁶ HvJ 15 maart 2012, SCF v. Del Corso, C-135/10, overw 87.

¹¹⁷ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw 38.

¹¹⁸ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw 38.

¹¹⁹ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw 39.

¹²⁰ Art XI.165, §1, 4de lid WER

¹²¹ Cass. (1^oK), C.95.0380.F., 26 september 1996, Arr. Cass., 808.

¹²² Keustermans, J. en Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 172.

¹²³ Cass. (1^oK), C.95.0385.F., 26 september 1996, Arr. Cass., 810.

¹²⁴ Cass. (1^oK), 25 mei 1972, Pas. 1972, I, 885.

¹²⁵ HvJ 7 maart 2013, ITV v. TVCatchup, C-607/11, overw. 42.

¹²⁶ HvJ 31 mei 2016, Reha v. GEMA, C-117/15, overw 66.

of er een extra dienst wordt verleend met de bedoeling er een lucratief voordeel uit te halen.¹²⁷ Als er dan teruggerepen wordt naar het voorbeeld van de hotelkamer, onder 3.2.2, zien we dat deze ook hier relevant is. Want het Hof zegt dat 'door de tussenkomst van het hotel de gasten toegang tot het uitgezonden werk heeft verschaft, moet worden beschouwd als een extra dienstverrichting die wordt verricht om er een bepaald profijt uit te trekken. Het aanbod van deze dienst heeft immers onbetwistbaar een invloed op de standing van het hotel en dus op de prijs van de kamers.¹²⁸ Het is geen noodzakelijke voorwaarde voor een mededeling aan het publiek, maar wordt door het Hof van Justitie toch vaak meegenomen in hun gedachtegang.

67. Dit geldt ook voor heel wat horecazaken die diverse sportwedstrijden aanbieden in hun zaak. Het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat horecazaken deze uitgezonden werken vertonen met het doel en het mogelijke gevolg het aantal bezoekers van de horecagelegenheid en de financiële resultaten te beïnvloeden.¹²⁹ Hiervoor hebben zij dus ook een winstoogmerk op het oog met betrekking tot het uitzenden van deze sportwedstrijden. Dat dit, net zoals de gehele scriptie, brandend actueel blijft, was afgelopen jaar nog te merken in België. Heel wat horecazaken zenden ook live de voetbalmatchen uit in hun zaak. Hiervoor moeten zij een licentie verkrijgen bij de rechtenhouder van de Jupiler pro league, de hoogste voetbalklasse in ons land, om dit te mogen uitzenden. Hiervoor dienen zij een stevige prijs te betalen, die varieert van de grootte van de horecazaak. Verschillende zaken streamden deze matches al, in abonnement vorm, maar betaalden de prijs die private personen betalen. Voor horecazaken is er een hogere prijs voorhanden, om die licentie te verkrijgen, aangezien dit een mededeling aan het publiek is, waardoor dus auteursrechten op toegankelijk zijn. De voetbalclubs bezitten deze rechten, maar worden beheerd door de pro league, die een overeenkomst heeft gesloten met Eleven Sports, dat als distributeur dient. Indien horecazaken hun privaat abonnement gebruik om uit te zenden, is dit een schending van de auteursrechten en bevinden we ons in het illegale circuit. Hierdoor wou Eleven met harde hand optreden om gerechtsdeurwaarders te sturen naar de verschillende horecazaken om deze schendingen tegen te gaan.¹³⁰ Auteursrechten zijn dus overal in een mensenleven.

3.2.4 Het bereiken van een nieuw publiek of een nieuwe technische werkwijze

68. Ten slotte is er pas een mededeling aan het publiek indien de mededeling ofwel gericht is aan een nieuw publiek of gebeurt via een nieuwe technische werkwijze.¹³¹ Het Hof zegt dat er pas een mededeling aan het publiek is indien ' het beschermd werk wordt meegedeeld volgens een specifieke technische manier die verschilt van deze gehanteerd bij de

¹²⁷ Keustermans, J. en Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 175.

¹²⁸ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles, overw 44.

¹²⁹ HvJ 4 oktober 2011, Football Association Premier League v. QC Leisure, C-403/08 en C-429/08, overw 111.

¹³⁰ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/03/10/eleven-sports-gaat-cafebazen-aanpakken-die-gratis-sportwedstrijd/>.

¹³¹ HvJ 8 september 2016, nr. C-160/15, GS Media, overw 36.

oorspronkelijke mededeling, of, bij gebreke hiervan, indien het beschermd werk wordt meegedeeld aan een nieuw publiek, zijnde een publiek dat niet in rekening is genomen door de auteursrechthebbende wanneer hij de eerste mededeling van zijn werk aan het publiek toeliet'.¹³²

69. In het eerste geval moet de mededeling plaatsvinden via een "specifieke technische werkwijze" die verschilt van eerder gebruikte methoden of voorziene werkwijzen.¹³³ Een voorbeeld hiervan is wanneer een tv-uitzending wordt doorgegeven via het internet of via de kabel.¹³⁴
70. Aan de andere kant is er sprake van een nieuw publiek wanneer de mededeling gericht is op een publiek dat de rechthebbende niet in overweging had genomen bij het geven van toestemming voor de oorspronkelijke mededeling.¹³⁵ Bijvoorbeeld, iemand die toestemming geeft om een werk in een tv-programma uit te zenden, denkt daarbij aan huishoudens, zodat kabelmaatschappijen geen extra toestemming nodig hebben om dat programma via de kabel door te geven. Echter, exploitanten van horecagelegenheden hebben wel extra toestemming nodig om dat programma in hun gelegenheden af te spelen. Hierbij kan verwezen worden naar het voorbeeld onder 2.2.3, waarbij horecazaken een extra vergoeding dienen te betalen aan Eleven Sports voor een licentie die toegang geeft tot het exploiteren van de voetbalmatches. Deze horecagelegenheden dienen dus een extra vergoeding te betalen, die de huishoudens niet dienen betalen. Deze horecazaken brengen een mededeling aan het publiek indien de in de 'horecagelegenheid aanwezige klanten bewust toegang tot een uitzending biedt die beschermde werken bevat, door middel van een televisiescherm en luidsprekers „waarbij die klanten zonder tussenkomst van die eigenaar niet van de uitgezonden werken kunnen genieten, ook al bevinden zij zich fysiek in het ontvangstgebied van die uitzending'¹³⁶.
71. Op een vergelijkbare manier is er geen sprake van een nieuw publiek wanneer iemand een link deelt naar inhoud die al online beschikbaar is, maar wel wanneer de link verwijst naar een onrechtmatig geüpload werk of een hyperlink creëert die maatregelen om toegang te beperken, ontwijkt.¹³⁷

3.3 Morele rechten

72. Naast de vermogensrechten bezit een auteur ook morele rechten. Deze morele rechten zorgen voor de persoonlijke band tussen het werk enerzijds en de auteur anderzijds. De

¹³² HvJ 9 maart 2021, VG Bild-kunst v. Stiftung Preußischer Kulturbesitz, C-392/19, overw 32.

¹³³ HvJ 14 mei 2017, nr. C-610/15, Stichting Brein/ Ziggo et al., overw 33.

¹³⁴ HvJ 7 maart 2013, nr. C-607/11, ITV Broadcasting et al., overw 39.

¹³⁵ HvJ 7 maart 2013, nr. C-607/11, ITV Broadcasting et al., overw 38.

¹³⁶ HvJ 8 september 2016, nr. C-160/15, GS Media, overw 56.

¹³⁷ HvJ 13 februari 2014, nr. C-466/12, Svensson et al., overw. 31

rechtspraak zorgt ook voor een hoog beschermingsniveau voor de persoonlijke band tussen het werk en zijn auteur. Daar de vermogensrechten zijn opgenomen onder paragraaf één van artikel XI.165 WER, zijn de morele rechten opgenomen in paragraaf twee van datzelfde artikel. Dit artikel bepaalt dat de auteur van een werk van letterkunde of kunst een onvervreemdbaar moreel recht heeft op dat werk dat hij gecreëerd heeft.¹³⁸ Dit betekent dat de auteur deze rechten niet kan overdragen aan derden om in eigen naam en naar eigen goeddunken uit te oefenen.¹³⁹ De onvervreemdbaarheid bezit echter geen absolute dimensie. Zodoende kan de auteur contractueel verzaken aan de uitoefening van specifieke morele rechten met betrekking tot een bepaald werk, mits deze schriftelijk is vastgelegd.¹⁴⁰ Dus indien er een welomschreven toestemming is, kan de actuele uitoefening van een moreel recht wel degelijk geldig zijn.¹⁴¹ De heer Gotzen vatte het samen door te omschrijven dat morele rechten niet verkocht kunnen worden, maar wel in licentie kunnen worden gegeven.¹⁴²

73. De morele rechten omvatten het recht van bekendmaking, het vaderschapsrecht en het recht op eerbied, zoals opgenomen in artikel XI.165, §2 van het wetboek economisch recht. Deze morele rechten gaan na het overlijden van de auteur over naar de erfgenamen of legatarissen, tenzij hij daartoe een welbepaald persoon heeft aangewezen.¹⁴³

3.3.1 Recht van bekendmaking

74. Het recht van de bekendmaking, ook het divulgatierecht genoemd, is een eerste categorie binnen de morele rechten, opgenomen in het derde lid van paragraaf 2 van artikel XI.165 van het wetboek economisch recht.¹⁴⁴ Dit moreel recht verleent de auteur het volledige zeggenschap om te beslissen of, wanneer en in welke vorm het werk openbaar wordt gemaakt. Hiertoe kan de auteur dus niet gedwongen worden.¹⁴⁵ Dit kan dus logischerwijs slechts eenmaal worden uitgeoefend voor hetzelfde werk. Wanneer het werk openbaar wordt gemaakt, is het recht automatisch uitgeput.¹⁴⁶ De onvervreemdbaarheid van morele rechten heeft tot gevolg dat een auteur zich niet kan verbinden om enerzijds zijn werk nooit openbaar te maken en anderzijds kan hij de openbaarmaking niet toestaan voor het werk gecreëerd

¹³⁸ Art. 165, §2, lid 1 WER.

¹³⁹ F. GOTZEN, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 66.

¹⁴⁰ F. GOTZEN, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 67.

¹⁴¹ F. GOTZEN, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 67.

¹⁴² F. GOTZEN, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 67.

¹⁴³ Art. 171, lid 2 WER.

¹⁴⁴ Art. 165, §2, lid 3 WER.

¹⁴⁵ Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 194.

¹⁴⁶ Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 194.

is.¹⁴⁷ Al kan dit morele recht niet worden ingeroepen om te ontsnappen aan de contractuele aansprakelijkheid, in het geval dat de auteur zich verbonden had om een werk op een bepaalde datum klaar te hebben, maar tegen deze datum het werk nog niet gecreëerd had.¹⁴⁸

75. Daarnaast wordt in lid vier van paragraaf twee van bovengenoemd artikel ook de niet-beslagbaarheid van niet bekendgemaakte werken vermeldt.¹⁴⁹ Deze niet-beslagbaarheid slaat op het materiële exemplaar zelf, maar ook op het intellectuele recht en het reproductierecht. Dit is fundamenteel, want anders zou het een serieuze inbreuk zijn op het auteursrecht.¹⁵⁰

3.3.2 Vaderschapsrecht

76. Naast het divulgatierecht omvatten de morele rechten onder meer ook het vaderschapsrecht of het recht op naamsvermelding. Hierdoor heeft de auteur het recht om erkend te worden als de schepper van het werk en zal zijn naam en hoedanigheid bij elk gebruik van zijn werk moeten vermeld worden.¹⁵¹ Deze vermelding van de auteur dient te gebeuren op een wijze dat het voor ieder redelijk en normaal zorgvuldig persoon onmiddellijk duidelijk is wie de auteur is van het gereproduceerde werk.¹⁵² Ook dit morele recht is onvervreemdbaar, hij zal dit recht dus niet kunnen verkopen of voor onbepaalde tijd afstand van kunnen nemen.
77. Er is ook een negatieve zijde aan dit recht, zo kan de auteur er ook voor kiezen om het werk te publiceren onder een schuilnaam (pseudoniem) of zelfs naamloos.¹⁵³ In dit geval zal de uitgever van het anoniem werk of van een werk onder pseudoniem, ten aanzien van derden, geacht worden de auteur daarvan te zijn.¹⁵⁴

3.3.3 Recht op eerbied

78. Het laatste morele recht is het recht op eerbied of het recht op integriteit. Dit recht werd door het Hof van Cassatie als volgt samengevat: 'Het recht van de auteur op eerbied voor zijn werk, dat te onderscheiden is van zijn recht het vaderschap van het werk op te eisen of te weigeren, verleent hem het recht zich te verzetten tegen eender welke materiële wijziging van het werk, in zijn geheel beschouwd, zonder dat er enige belangenschade dient te worden aangetoond, waarbij het onverschillig is of de wijziging wordt aangebracht door toevoeging, inkorting of op een andere wijze, voor zover uit de wijziging een aantasting van de integriteit van het werk volgt, en beschermt de auteur ook tegen niet-materiële wijzigingen, die de

¹⁴⁷ F. Gotzen en M.-C. Janssens, *Wegwijs in het intellectueel eigendomsrecht*, Brussel, Vanden Broele, 2012, 20-21.

¹⁴⁸ Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 194.

¹⁴⁹ Art. 165, §2, lid 4 WER.

¹⁵⁰ Parl.St. Senaat, 329/2, BZ 1988, 66, 9 juli 1991.

¹⁵¹ Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 195.

¹⁵² Rb. Brussel 11 mei 2012, AM 2014, 109.

¹⁵³ F. GOTZEN, "Art. XI.204 WER/CDE" in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar*, Brussel, Larcier, 2018, 68.

¹⁵⁴ Art. 170 lid 3 WER.

geest van het werk aantast¹⁵⁵. Het hoogste Belgische rechtscollege oordeelt hier dat de auteur geen belangenschade moet aantonen voor het recht op eerbied, hierdoor is het bijna onmogelijk om wijzigingen aan te brengen zonder toestemming van de auteur. Dit is ook een gevolg van de onvervreemdbaarheid van de morele rechten, opgenomen in artikel XI.165 paragraaf twee lid één van het wetboek economisch recht.¹⁵⁶ Echter kan hier wel van worden afgeweken als er een duidelijke contractuele regeling bestaat met de auteur. Een derde die diverse wijzigingen wil aanbrengen, zal deze duidelijk moeten omschrijven binnen zijn contractuele regeling met de auteur om aan de geldigheidstoets te voldoen. Deze regeling is bindend.¹⁵⁷

79. Daarnaast is er nog een extra beschermingstoets opgenomen in het laatste lid, van paragraaf twee van bovengenoemd artikel. Hierdoor zal, ondanks enig welomschreven akkoord, de auteur het recht behouden om zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere wijziging van dit werk dan wel tegen enige andere aantasting van het werk, die zijn eer of zijn reputatie zou kunnen schaden.¹⁵⁸ Hierdoor blijft er altijd een fundamentele kern waarop de auteur zich kan op beroepen, zelfs al zouden de overeengekomen contracten de aantasting van de eer of de reputatie duidelijk omschrijven.¹⁵⁹ Hierbij kan er bijvoorbeeld gedacht worden aan een pornografische herwerking van een auteursrechtelijk beschermd werk of een beschermd muziekwerk dat gebruikt wordt in reclames voor producten die niet stroken met de persoonlijke of artistieke waarden van de auteur.

4 Hoe zag het juridisch auteursrechtregime eruit voor de wetswijziging?

4.1 Auteursrechtregime tot en met 31/12/2022

80. In het wetsvoorstel, dat door de Senaat behandeld werd op 26 juli 2007, blijkt duidelijk dat er een hoge nood was om de plaats van de kunstenaar in de sociale, juridische en fiscale maatschappij te versterken. Zo liet de beroepskring van de kunstenaars klaarblijkelijk verstaan dat er een sterkere sociale zekerheid moest komen, een belasting te vinden die dichter binnen hun bijdragecapaciteit valt en een oplossing voor de onzekere tijden waarin een kunstenaar tussen zijn werken leeft.¹⁶⁰ Kortom moest de kunstenaar zijn eigen plaats opeisen tussen de statuten van een werknemer, zelfstandige of werkloze door. Pas op 1 juli

¹⁵⁵ Cass. 8 mei 2008, A.R. C.06.0598.N, 1ste kamer

¹⁵⁶ Art. 165, §2, lid 1 WER.

¹⁵⁷ Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 197.

¹⁵⁸ Art. 165, §2, laatste lid WER.

¹⁵⁹ Blomme, P., « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in *Auteursrecht - Capita selecta*, 2^e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 198.

¹⁶⁰ Een statuut voor de kunstenaars. Praktische oplossingen inzake sociale zekerheid en fiscaliteit van de kunstenaars. Eindverslag van de rondetafelbesprekingen 1993, 1-2.

2003 werd het statuut van kunstenaars officieel van toepassing¹⁶¹, waardoor ze op grond van de sociale zekerheid en tijdelijke arbeid veel sterker stonden dan ooit tevoren.¹⁶²

81. Echter was er op fiscaal vlak ook een tegemoetkoming aan het beroep nodig.¹⁶³ Deze redenering werd onderbouwd door het wispelturige pad dat kunstenaars bewandelen. Zo beschikken artistieke beroepen, in tegenstelling tot vrije beroepen of onderzoeksberoepen, niet over dezelfde wapens om de tegelijk complexe en wisselvallige vraag te verminderen.¹⁶⁴ Daarnaast stond het beroep ook bloot aan bepaalde risico's en afhankelijkheden, waar andere beroeps categorieën geen hinder van ondervinden.¹⁶⁵ Onder meer het: creativiteitsrisico¹⁶⁶; het risico verbonden aan het onregelmatig karakter van de bezoldigde werkzaamheid, afgewisseld met noodzakelijke maar onbezoldigde creatieve periodes¹⁶⁷; het risico verbonden aan het prototypisch karakter eigen aan artistieke producten en prestaties¹⁶⁸; risico verbonden aan de wisselvalligheden van succes en de mode¹⁶⁹; het werken met subjectieve, in plaats van objectieve elementen (bv. Wetenschappers)¹⁷⁰, onderscheiden het artistieke beroep, met andere beroepstakken.

82. Tot en met 2007 konden auteursrechten en naburige rechten belast worden op 6 verschillende manieren. Zo konden deze onder meer belast worden als werknemersbezoldigingen, niet alleen in geval van een arbeidsovereenkomst, maar ook ingevolge de inwerkingtreding van het nieuwe kunstenaarsstatuut op twee juli 2003. (artikel 30, WIB 1992¹⁷¹) Daarnaast konden ze ook gecatalogeerd worden als baten uit een vrij beroep. (artikel 27, WIB 1992¹⁷²) Ten derde konden deze rechten ook belast worden als exploitatiewinst. (artikel 24, WIB 1992¹⁷³). In mindere maten werden ze ook als winst en baten van een vorige beroeps werkzaamheid in aanmerking genomen. (artikel 28, WIB 1992¹⁷⁴). Ten vijfde werden ze soms ook als diverse inkomsten beschouwd, onder de categorie van inkomsten uit occasionele verrichtingen. (artikel 90, 1° WIB 1992¹⁷⁵) Ten slotte kon ook ze ook opgenomen worden binnen de 2de afdeling, deze van de roerende goederen, meer bepaald werden ze dan aanzien als inkomsten van concessie van roerende goederen. (artikel 17, 3° WIB 1992¹⁷⁶)

¹⁶¹ programmawet van 24 december 2002, B.S. 31 december 2002.

¹⁶² programmawet van 24 december 2002, B.S. 31 december 2002, art 170 ev.

¹⁶³ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p2.

¹⁶⁴ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁶⁵ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁶⁶ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁶⁷ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁶⁸ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁶⁹ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁷⁰ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p3.

¹⁷¹ Art 30. Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁷² Art 27. Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁷³ Art 24. Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁷⁴ Art 28. Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁷⁵ Art 90, 1° Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁷⁶ Art 17, 3° Wet 10 april 1992 wet wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

83. Dit had tot gevolg dat het wetsvoorstel 2 vooropgestelde doelen nastreefde. Enerzijds moest de belasting op de financiële meerkosten van vergoedingen van auteursrechten en naburige rechten, die voortvloeien uit het onregelmatige en wisselvallige karakter ervan, geëlimineerd worden.¹⁷⁷ Anderzijds moesten de belastingregels omtrent deze inkomsten, zowel op vlak van kwalificatie, als op vlak van aftrekbare kostenforfaits, als op vlak van de voorafbetaling via roerende voorheffing, vereenvoudigd en verduidelijkt worden.¹⁷⁸

84. Om deze doelen te verwezenlijken, bedacht men volgende oplossingen. Zo werd er een nieuwe categorie binnen de diverse inkomsten opgericht (toenmalig art 90, 12°, WIB 1992), hieronder zouden dan alle inkomsten verkregen uit de cessie of concessie van auteursrechten of naburige rechten, op artistieke prestaties of werken vallen.¹⁷⁹ Ze werden dus uitsluitend beschouwd als een divers inkomen en werden belast tegen een afzonderlijk tarief met als uniforme aanslagvoet vijftien procent.¹⁸⁰ Hierdoor kwam de overheid tegemoet aan de progressieve belasting, die niet compatibel was met de vele perioden van creatief denken en het mindere werk. Deze belasting is echter een roerende voorheffing, die bevrijdend werkt voor de verkrijgers van deze inkomsten.¹⁸¹ Dit had tot gevolg dat de kunstenaars deze inkomsten niet moesten aangeven en de overheid een snelle belastingontvangst kon vergaren.¹⁸² Daarnaast voorzag de overheid ook in (vrij genereuze) aftrekbare kostenforfaits.¹⁸³

85. Deze regeling moest de kunstenaars ademruimte bieden. Voor het toepassingsgebied wordt verwezen¹⁸⁴ naar artikel 170 van de programmawet van 24 december 2002¹⁸⁵. Hierin wordt gezegd, dat het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren artistieke werken moet worden uitgelegd als: 'de creatie en/of uitvoering of interpretatie van artistieke oeuvres in de audiovisuele en de beeldende kunsten, in de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie'¹⁸⁶. Een eerder ruim toepassingsgebied, waar de overheid later ook de gevolgen van droeg. Want alsmaar meer 'kunstenaars' probeerden, met succes, de door hun geproduceerde/geleverde artistieke werken onder deze regeling te laten vallen.

86. De oorzaak van deze opmerkelijke stijging lag vooral in het feit dat verschillende andere beroepen, waar in eerste instantie nooit sprake was van auteursrechten, ook gebruik gingen

¹⁷⁷ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p6.

¹⁷⁸ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p6.

¹⁷⁹ Art 2., Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, 26 juli 2007.

¹⁸⁰ Art 5., Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, 26 juli 2007.

¹⁸¹ Art 6, Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, 26 juli 2007.

¹⁸² Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p7.

¹⁸³ Art 3, Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, 26 juli 2007.

¹⁸⁴ Parl.St. Senaat 2007, nr. 4-119/1, p8.

¹⁸⁵ Art 170, programmawet van 24 december 2002, B.S. 31 december 2002.

¹⁸⁶ Art 170, §2, programmawet van 24 december 2002, B.S. 31 december 2002.

maken van deze gunstige regeling. Het toepassingsgebied werd zo significant uitgebreid. Zo breed het oorspronkelijke spectrum van auteurs opmerkelijk uit naar journalisten, fotografen, architecten, ingenieurs, softwareontwikkelaars, advocaten, vertalers, ...¹⁸⁷ Dit was mogelijk omdat de periode voor de programmawet van 26 december 2022¹⁸⁸ (zie infra), art 17, §1 5° WIB 92¹⁸⁹ de nodige ruimte liet voor beroepscategorieën om zich te nestelen binnen het toenmalige toepassingsgebied van dit artikel.

87. Want artikel 17, §1, 5° WIB 92¹⁹⁰ regelde, net zoals de huidige regeling (zie infra), het fiscaal gunstregime voor auteurs. Echter was dit regime voor de programmawet van 26 december 2022¹⁹¹ redelijk ruim omschreven. Zo bepaalde dit toenmalig artikel, ingevoerd door het artikel 2 van de wet van 16 juli 2008¹⁹², dat: 'de inkomsten verkregen uit de cessie of de concessie van auteursrechten en naburige rechten, alsook van de wettelijke en verplichte licenties, bedoeld in de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten of in overeenkomstige bepalingen in het buitenlands recht'. Zoals later (zie infra) zal blijken was dit een beduidend makkelijkere stap om te nemen voor beroepscategorieën dan de huidige toets.

88. Later werd de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten opgenomen in boek XI van het wetboek economische recht. Het artikel werd dan ook aangepast door te verwijzen naar boek XI van het wetboek economisch recht in plaats van de wet van 30 juni 1994.¹⁹³ Dit was de situatie tot de vernieuwde programmawet van 26 december 2022.

89. Dit ruim toepassingsgebied had tot gevolg dat de fiscale uitgave, met betrekking tot de auteursrechten en de naburige rechten, op acht jaar tijd (AJ 2013 – AJ 2021) steeg met 357,22 miljoen euro.¹⁹⁴ Zo werden de inkomsten in aanslagjaar 2013 geschat op iets meer dan 108 miljoen euro. Terwijl dit voor aanslagjaar 2021 maar liefst 465 miljoen bedroeg.¹⁹⁵

90. Dit zorgde dus voor een overvloed aan inkomsten die de overheid misliep door het fiscaal gunstregime voor auteursrechten, terwijl deze beroepen in de eerdere jaren voor dat deel, tegen de (hogere) progressieve tarieven¹⁹⁶ werden belast. Om een halt toe te roepen aan deze misgelopen inkomsten, wilde men terugkeren naar de essentie van auteursrechten,

¹⁸⁷ <https://fdmagazine.be/operations/auteursrecht-maakt-ons-als-werkgever-aantrekkelijker>.

¹⁸⁸ Programmawet van 26 december 2022, B.S. 30 december 2022.

¹⁸⁹ art 17, §1 5° Wet 10 april 1992 tot wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁹⁰ art 17, §1 5° Wet 10 april 1992 tot wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

¹⁹¹ Programmawet van 26 december 2022, B.S. 30 december 2022.

¹⁹² Art 2. Wet van 16 juli 2008 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, *BS 30 juli 2008*.

¹⁹³ Art. 34 Wet 18 december 2015 houdende fiscale en diverse bepalingen, *BS 28 december 2015*.

¹⁹⁴ MvT, Parl.St.Kamer 2022-2023, nr.55/3015/001, 58.

¹⁹⁵ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 58.

¹⁹⁶ Art 130 Wet 10 april 1992 tot wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS 30 juli 1992*.

zoals bedoeld bij de oprichting. Hiervoor werd programmawet van 26 december 2022¹⁹⁷ een doorn in het oog van heel wat beroepscategorieën.

91. Een programmawet is een wetgevend instrument, dat gebruikt wordt om verschillende maatregelen die betrekking hebben op diverse aspecten van het overheidsbeleid samen te voegen binnen één wet. Het is eigenlijk een verzameling van verschillende wetten over domeinen heen. Een programmawet vergemakkelijkt de taak voor de overheid om de begroting te sturen in de voor hun vooropgestelde richting. Ze worden thema's als volksgezondheid, financiën, energie en nog veel meer binnen één wet behandeld.
92. Voor deze masterscriptie is de programmawet van 26 december 2022 relevant. Zo hervormd titel 6, hoofdstuk 1, afdeling 1 van de programmawet het fiscale regime van auteursrechten en naburige rechten.¹⁹⁸ Zo worden er meer voorwaarden opgelegd om van dit regime gebruik te kunnen maken en wordt er ook een maximumbedrag opgelegd voor deze auteurs/kunstenaars.

5 Welke hervormingen werden doorgevoerd bij de wetswijziging?

5.1 Ratio:

93. Zoals onder 4.1 vermeld, steeg de fiscale uitgave tussen aanslagjaar 2013 en aanslag 2021 significant. Om deze toestroom richting het gunstig fiscaal regime voor auteurs in te perken, werd teruggeregpen naar de oorspronkelijke essentie, zoals het in de beginjaren (2008) bedoeld werd. Hiervoor legde bevoegd minister van financiën, de heer Vincent Van Peteghem, in de memorie van toelichting van deze programmawet¹⁹⁹ ook de beweegredenen achter de terugkeer naar de oorspronkelijke doelstellingen uit. Hiervoor verwees hij naar het oorspronkelijke wetsvoorstel uit 2007, wat uiteindelijk leidde tot de wet van 16 juli 2008²⁰⁰, waarbij het gunstiger regime openbaar werd gemaakt.
94. Anno 2022 werd door de minister zeer duidelijk verwezen naar het wetsvoorstel van toen, voor de motivering van de wetswijziging. Dit werd eerder ook al behandeld onder punt 3.1. Zo moest er een regime komen dat inspeelde op een aantal risico's waarmee auteurs kampen. Zoals het creativiteitsrisico, het onregelmatige karakter van het beroep, wisselvalligheden van succes,...²⁰¹ De inkomsten uit artistieke activiteiten zijn van nature uit wisselvallig en bescheiden en worden pas opgestreken na lange, onbezoldigde periodes van schepping waarin de kunstenaars moeten investeren, desondanks worden ook deze perioden

¹⁹⁷ Programmawet van 26 december 2022, B.S. 30 december 2022.

¹⁹⁸ Titel 6, HFST 1., afd. 1, Programmawet van 26 december 2022, B.S. 30 december 2022.

¹⁹⁹ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 63

²⁰⁰ 16 JULI 2008. - Wet tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, BS 30 juli 2008.

²⁰¹ Parl.St. Senaat 14 mei 2008, nr. 4-119/5.

belast tegen de progressieve tarieven.²⁰² Dit geldt eens te meer voor de auteursrechten en de naburige rechten aangezien deze afhankelijk zijn van de exploitatie van de rechten door derden en van het mediasucces.²⁰³

95. De wet van 2008 had twee zeer duidelijke doelen. Enerzijds wilde deze wet de vergoedingen van auteursrechten en naburige rechten belasten door de financiële meerkosten waaraan ze blootstaan en die voortvloeien uit het onregelmatige en wisselvallige karakter ervan te elimineren.²⁰⁴ Anderzijds de regels van belastingheffing op die inkomsten verduidelijken en vereenvoudigen wat betreft de kwalificatie ervan, vervolgens op het vlak van de aftrekbare kostenforfaits en ten slotte op het vlak van de voorafbetaling van de belasting via roerende voorheffing.²⁰⁵

96. Deze motivering en doelen werden geschetst in 2008 en moesten in 2022 terug soelaas bieden voor een verstrenging van het regime. Want de minister haalt zelf ook aan dat er te veel buitensporige beroepen aanspraak maakte op het gunstig regime, beroepen die verwijderd zijn van de oorspronkelijke doelstellingen van de wet daterend uit 2008.²⁰⁶

97. Hiervoor stelde de minister in de programmawet van 26 december 2022 een aantal doelstellingen dit het nieuwe regime tracht te bereiken. Zoals al eerder benoemd, bestond dit in eerste instantie uit het terugkeren naar het oorspronkelijke doel van de wet uit 2008. De hoofdzaak lag dus op het vinden van een passend fiscaal regime voor inkomsten die op onregelmatige en wisselvallige wijze worden verkregen in het kader van artistieke activiteiten.²⁰⁷ Om dit te bereiken werden enkele doelstellingen opgesomd.

98. Zo moest ten eerste de notie "auteursrechten en naburige rechten" verduidelijkt worden voor de toepassing van artikel 17, § 1, 5°, WIB 92²⁰⁸. Om deze doelstelling te halen, wordt voor de aard van de inkomsten verwezen naar de bepalingen uit het wetboek economisch recht.²⁰⁹ Hierin werd zoals eerder gezegd (zie 2.2.2) titel 5 geminimaliseerd tot artikels XI.165 en XI.205 van het wetboek economisch recht.²¹⁰

99. Ten tweede moest het personele toepassingsgebied verduidelijkt worden. Hierdoor werd onder meer het kunstwerkersattest²¹¹ in het leven geroepen, maar dit wordt onder 4.3 verder uitgelegd.

²⁰² MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 5.

²⁰³ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 5.

²⁰⁴ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 6.

²⁰⁵ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 6.

²⁰⁶ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 6.

²⁰⁷ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 59.

²⁰⁸ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 59.

²⁰⁹ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 59.

²¹⁰ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 59.

²¹¹ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 60.

100. Ten slotte worden ook aan de gevolgen gesleuteld. Zo stroken contractueel gegarandeerde inkomsten die op regelmatige basis worden uitgekeerd, totaal niet met de doelstelling van de wet.²¹² Deze kunnen dus ook niet genieten van deze regeling. Daarnaast werd ook besloten in het licht van het gelijkheidsbeginsel en het billijkheidsbeginsel dat er rekening gehouden dient te worden met de draagkracht van de begunstigden van de inkomsten uit de overdracht of de licentieverlening van auteursrechten en naburige rechten.²¹³ Het benadrukt dat de bijzondere regeling voor auteurs in lijn moet liggen met zijn doelstellingen, waardoor het niet de bedoeling kan zijn dat een auteur op regelmatige basis een zeer hoge vergoeding hiervoor ontvangt.²¹⁴ Hiervoor zijn bepaalde drempels in het leven geroepen om te voorkomen dat een deel van deze inkomsten ontsnapt aan de progressieve belasting die overeenkomstig het gemeenschappelijk belastingstelsel van toepassing is op beroepsinkomsten.²¹⁵ Hiervoor werd er voorzien in een maximumdrempel, zie infra, waardoor de meer bekende auteurs ook uit de boot van deze gunstregime kunnen vallen.

101. De vernietiging van de programmawet werd tevens ook al gevorderd. Verzoekers waren natuurlijke personen en ondernemingen die gebruik maakte van het gunstregime, maar uit de boot lijken vallen door de nieuwe programmawet. Deze zijn vooral actief in de wereld van de computerprogramma's en lijken zo geen gebruik meer te kunnen maken van het fiscaal gunstregime. Hierdoor zouden ze rechtstreeks en ongunstig geraakt worden, waardoor ze de vernietiging van artikel 100 van de programmawet vorderden. Het Grondwettelijk Hof verklaarde het verzoek ongegrond, waardoor hun eis dus werd afgewezen. Hierdoor kan de fiscale regeling gewoon blijven bestaan.²¹⁶

5.2 Materieel toepassingsgebied

102. Om aan de eerste doelstelling te voldoen, diende het materieel toepassingsgebied verduidelijkt te worden. Men wilde het begrip 'auteursrechten en naburige rechten' laten terugkeren naar de kern van het begrip. Wat het begrip nu precies inhoudt werd duidelijk gemaakt onder 1.2.2. Door de relevantie van het materiële toepassingsgebied wordt hieronder een kleine samenvatting gegeven.

103. In het fiscale recht wordt niet specifiek omschreven wat onder 'auteursrechten' valt. Voor een beter begrip van het toepassingsgebied hiervan, vooral om te bepalen of NFT's hieronder vallen, moet gekeken worden naar het economische recht, specifiek boek XI van het Wetboek Economisch Recht. Titel 5 van boek XI behandelt auteursrechten en naburige rechten, waarbij artikel XI.165 de basis legt door het toepassingsgebied en de rechten van

²¹² MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 60.

²¹³ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 60.

²¹⁴ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 61.

²¹⁵ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 61.

²¹⁶ Grondwettelijk Hof, 16 mei 2024, nr. 52/2024.

auteurs te definiëren. Dit is essentieel omdat alleen auteurs in aanmerking komen voor een fiscaal gunstregime.

104. Het toepassingsgebied van auteursrechten en naburige rechten wordt verdeeld in materieel en personele aspecten. Het materiële toepassingsgebied betreft de werken of prestaties waaruit inkomsten worden gegenereerd, zoals bepaald in artikel XI.165 en XI.205 WER. Deze werken moeten voldoen aan de criteria voor auteursrechtelijke bescherming om in aanmerking te komen voor het fiscale gunstregime van artikel 17 WIB 92.
105. Artikel XI.165 WER bepaalt dat alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht heeft om dit werk te reproduceren. De term 'werk van letterkunde of kunst' is afkomstig uit de Berner Conventie en omvat diverse vormen van creatieve expressie, zoals boeken, muziek, schilderijen en cinematografische werken. Om onder auteursrechtelijke bescherming te vallen, moet een werk origineel zijn, wat betekent dat het een creatie van de menselijke geest is met een concrete uitdruktingsvorm die duidelijk en objectief identificeerbaar is.
106. Voor auteursrechtelijke bescherming moet een werk niet alleen origineel zijn, maar ook een uitdrukking van de persoonlijke creativiteit van de auteur bevatten. Dit houdt in dat de auteur vrije en creatieve keuzes moet hebben gemaakt, zonder technische beperkingen die deze creativiteit inperken. Dit principe is ook overgenomen in België, zoals bevestigd door het Hof van Cassatie in een arrest van 14 december 2015. Zowel de FOD Financiën als de fiscale rechter zijn bevoegd om te beoordelen of een werk aan deze criteria voldoet.
107. Naburige rechten, zoals omschreven in artikel XI.205 WER, beschermen niet de werken zelf maar de prestaties van uitvoerende kunstenaars, zoals acteurs, zangers, en musici. Ook variété- en circusartiesten vallen onder deze categorie, terwijl figuranten expliciet zijn uitgesloten. De programmawet van 26 december 2022 heeft het toepassingsgebied beperkt tot uitvoerende kunstenaars, waardoor alleen zij in aanmerking komen voor het fiscaal gunstregime.
108. Uitvoerende kunstenaars moeten een artistieke prestatie leveren met enige creatieve vrijheid. Het maakt niet uit of de uitgevoerde werken auteursrechtelijk beschermd zijn of niet. Dit onderscheid is belangrijk omdat het bepaalt welke personen en prestaties in aanmerking komen voor fiscale voordelen onder het fiscaal gunstregime.
109. Dus indien een werk of een prestatie onder één van deze twee mogelijkheden (dus ofwel auteursrechtelijk beschermd werk ofwel naburige rechten) kan worden gecatalogeerd, zal deze voldoen aan het materiële toepassingsgebied.

5.3 Personeel Toepassingsgebied

110. Men trachtte met het ontwerp omtrent de nieuwe fiscale regeling voor auteursrechten twee doelstellingen na te streven. Enerzijds de notie 'auteursrechten en naburige rechten' verduidelijken²¹⁷ (zie. 2.2.2). Anderzijds diende het personele toepassingsgebied verder verduidelijkt te worden²¹⁸. Deze doelstelling ligt in lijn met de initiële beweegredenen van de veranderingen aan het auteursrechtregime. Hierdoor zou deze fiscale gunstregeling tegemoet moeten komen aan de wisselvallige en soms bescheiden inkomsten die gepaard gaan met het leven van een kunstenaar. Daarom dat de belastingplichtigen (in casu, de kunstenaars) onder één van de volgende twee categorieën moesten vallen. Enerzijds wordt er een kunstwerkatteest opgericht²¹⁹, dit wordt verder uitgelegd in 5.3.1. Anderzijds kunnen de rechten van hun auteursrechtelijk beschermd werk of naburigrechtelijk beschermde prestatie worden overgedragen of in licentie gegeven aan een derde voor mededeling aan het publiek, voor openbare uitvoering of opvoering of voor reproductie²²⁰. Dit wordt verder behandeld onder 5.3.2. Deze mogelijkheden zijn niet cumulatief, waardoor niet aan beide moet voldaan zijn. Dus indien de kunstenaar behoort tot één categorie, is er voldaan aan het personele toepassingsgebied van het fiscale gunstregime.

5.3.1 Kunstwerkersattest

111. Het kunstwerkersattest heeft tot doel de sociale zekerheid van kunstenaars te beschermen en gunstig te laten evolueren. Hiervoor werd een nieuwe wet in het leven geroepen. Op 16 december 2022 werd de 'Wet tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers²²¹' opgericht, dewelke elf dagen later gepubliceerd werd. Echter trad ze pas op 1 januari van dit jaar (2024) in werking. Hierdoor was er genoeg tijd voor enerzijds de kunstenaars om zich aan te passen, door middel van een overgangsregeling en anderzijds voor de federale overheidsdienst sociale zekerheid om de kunstwerkcommissie op te richten. Hierna wordt een korte samenvatting van deze betreffende wet.

112. Zo bepaalt artikel één²²² dat deze wet een aangelegenheid regelt zoals bedoeld in artikel 74 van de grondwet. Dit artikel spreekt over de federale wetgevende macht, waardoor nog eens wordt verduidelijkt dat we hier in het federale contentieux zitten en deze regeling dus geldt voor het volledige koninkrijk België. Dit heeft als gevolg dat ook de federale overheidsdienst sociale zekerheid bevoegd is voor deze materie. In het volgende artikel vinden we de definitie van een kunstwerker ook terug. Dit is een 'persoon die activiteiten

²¹⁷ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 59.

²¹⁸ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 59.

²¹⁹ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 60.

²²⁰ MvT, Parl.St.Kamer 24 november 2022, nr.55/3015/001, 60.

²²¹ 16 DECEMBER 2022. - Wet tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 27 december 2022. (later Kunstwerkcommissiewet)

²²² Art 1 Kunstwerkcommissiewet.

uitoefent in de kunsten, zowel artistiek, artistiek-technisch als artistiek-ondersteunend²²³. Artikel drie geeft de opdracht aan de FOD sociale zekerheid om een kunstwerkcommissie op te richten en geeft meer duiding hoe deze moet georganiseerd worden op het gebied van leden en de manier van stemmen²²⁴. Paragraaf vier van dit artikel verleent de bevoegdheid aan de commissie om een kunstwerkattest af te leveren aan kunstwerkers.²²⁵ Daarnaast kunnen ze deze ook opschorten of nietig laten verklaren indien er misbruik heeft plaatsgevonden of indien aan het licht komt dat de toekenning gebeurd is op grond van vervalst bewijsmateriaal.²²⁶ Verder verkrijgen ze een overkoepelende functie om de kunstwerkers te informeren en begeleiden op alle vlakken van de sociale zekerheid. Kunstwerkers zullen met hun vragen altijd terecht kunnen bij deze commissie om hen verder te helpen met de rechten en plichten van de sociale zekerheid.

113. Daarnaast wordt er ook een digitaal platform opgericht, met de toepasselijke naam 'Working In The Arts'.²²⁷ Op dit platform kunnen de kunstenaars hun aanvraag doen voor een kunstwerkersattest en kan bij een positief besluit hier worden op afgeleverd, ook bij aanvragen tot nietigverklaring of opschorting zullen hierop behandeld worden.²²⁸ Indien er een negatief besluit volgt op de aanvraag tot een kunstwerkattest, zullen ze op dit platform ook beroep kunnen aantekenen.²²⁹ Daarnaast is er ook een informatieluik en een digitale bijstand om de kunstwerkers verder te helpen bij gebruik van het platform.²³⁰

114. De beroepsprocedure is neergelegd in artikel vijf en zes van deze wet. Tegen een negatief antwoord op een aanvraag tot een kunstwerkattest, kan er beroep worden aangetekend. Dit dient ingesteld te worden binnen het hierboven genoemde digitaal platform, waarin de kunstwerker zijn dossier dient te verduidelijken of één nieuw element op te nemen die in zijn oorspronkelijke aanvraag niet was opgenomen.²³¹ Dit dient te gebeuren binnen één maand die volgt na de kennisgeving van de negatieve beslissing.²³² Ook indien er wordt beslist om een attest op te schorten of nietig te verklaren, dient ook deze beroepsprocedure gevolgd te worden.²³³ Echter is het slechts mogelijk om per persoon per kalenderjaar slechts twee aanvragen te mogen indienen.²³⁴

115. Afdeling drie van deze wet zoomt dieper in op het kunstwerkersattest zelf. Deze kan aangevraagd worden door elk natuurlijk persoon, indien deze kan aantonen dat hij of zij

²²³ Art 2, 1) Kunstwerkcommissiewet.

²²⁴ Art 3 Kunstwerkcommissiewet.

²²⁵ Art 3, §4, 1° Kunstwerkcommissiewet.

²²⁶ Art 3, §4, 2° Kunstwerkcommissiewet.

²²⁷ Art 4, §1 Kunstwerkcommissiewet.

²²⁸ Art 4, §2 Kunstwerkcommissiewet.

²²⁹ Art 4, §2 Kunstwerkcommissiewet.

²³⁰ Art 4, §2 Kunstwerkcommissiewet.

²³¹ Art 5 Kunstwerkcommissiewet.

²³² Art 22, §1 KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 24 maart 2023.

²³³ Art 5 Kunstwerkcommissiewet.

²³⁴ Art 14, lid 3 KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 24 maart 2023.

tewerkgesteld is in een professionele artistieke praktijk in de kunsten.²³⁵ Tevens wordt er enkel rekening gehouden met bepaalde artistieke activiteiten binnen de domeinen van de kunst, zijnde audiovisuele en beeldende kunsten, de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater, de choreografie en het stripverhaal²³⁶. Onder de norm artistieke activiteit vallen zowel de artistieke, artistiek-ondersteunende, als artistiek-technische activiteiten.²³⁷ Hierbij moet er wel een noodzakelijke artistieke, artistiek-ondersteunde of artistiek-technische bijdrage geleverd worden aan een artistieke creatie of uitvoering.²³⁸ Het noodzakelijkheids criterium wordt vervuld indien het artistieke resultaat niet zou worden bereikt zonder de bijdrage van deze kunstwerkwker.²³⁹ Zoals eerder in deze alinea vermeldt moet er sprake zijn van een professionele artistieke praktijk. Bij de beoordeling van het professionele karakter wordt er ook rekening gehouden met de beroepsinkomsten en tijdsinvestering die verbonden zijn aan deze artistieke activiteit.²⁴⁰ Deze professionele toets wordt gehaald indien de aanvrager aantoont dat de beroepsinkomsten en tijdsinvestering volstaan om in een deel van het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.²⁴¹ Hiervoor zal de potentiële kunstwerkwker in zijn aanvraag alle activiteiten in het kader van zijn professionele artistieke praktijk van de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag moeten beschrijven.²⁴² Hiervoor zal hij of zij ook bewijsstukken moeten toevoegen om deze activiteiten te staven.²⁴³

116. Een natuurlijk persoon die heeft aangetoond dat hij of zij is tewerkgesteld in een professionele artistieke praktijk in de kunsten en zodoende een kunstwerkwkersattest heeft bekomen, zal het bezit van dit attest als bewijs dienen voor de hoedanigheid als kunstwerkwker. Hierdoor zal hij aanspraak kunnen maken op rechten die voortvloeien uit specifieke regels voor kunstwerkwkers die zo een attest vereisen.²⁴⁴

117. Dit attest is vijf jaar geldig, vanaf het moment dat de commissie het attest toekent.²⁴⁵ Een nieuwe aanvraag voor een attest kan pas ten vroegste twee jaar voor het einde van de geldigheidsduur van het geldige attest worden ingediend, dus drie jaar na het verkrijgen van het geldig attest.²⁴⁶ Echter heeft een negatieve beslissing op de aanvraag van een nieuw

²³⁵ Art 7, §1 Kunstwerkcommissiewet.

²³⁶ Art 7, §3 Kunstwerkcommissiewet.

²³⁷ Art 7, §4, lid 1 Kunstwerkcommissiewet.

²³⁸ Art 7, §4, lid 2 Kunstwerkcommissiewet.

²³⁹ Art 7, §4, lid 3 Kunstwerkcommissiewet.

²⁴⁰ Art 7, §5 Kunstwerkcommissiewet.

²⁴¹ Art 7, §5 Kunstwerkcommissiewet.

²⁴² Art 12, §2 KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkwkers, BS 24 maart 2023.

²⁴³ Art 12, §2 KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkwkers, BS 24 maart 2023.

²⁴⁴ Art 7, §6 Kunstwerkcommissiewet.

²⁴⁵ Art 7, §7 Kunstwerkcommissiewet.

²⁴⁶ Art 18, §1, lid 1 KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkwkers, BS 24 maart 2023.

kunstwerkersattest geen gevolgen voor een lopend attest.²⁴⁷ De kunstwerkcommissie zal ook contact opnemen met de kunstwerker zes maanden voor het verstrijken van de geldigheidsduur van het attest en ten slotte ook bij het uiteindelijk verstrijken van deze geldigheidsduur om de kunstwerker erop te wijzen dat het attest respectievelijk bijna verstrijkt en verstreken is.²⁴⁸ Hierdoor zal de kunstwerker erop gewezen worden dat hij of zij een nieuwe aanvraag moeten indienen.

5.3.2 Voor mededeling aan het publiek; Voor openbare uitvoering of opvoering; voor reproductie

118. Mededeling aan het publiek werd onder 2.2 ook al eerder besproken. Het publieke mededelingsrecht dient gelezen te worden in de ruimste zin van het woord. Hiervoor kunnen mededeling aan het publiek en openbare uitvoering of opvoering samen gelezen worden. Anders dan een mededeling aan publiek is het op- en uitvoerrecht geen Europees begrip. Het begrip werd dan ook gedefinieerd door het Hof van Cassatie. Deze verklaarde dat 'sociale of familiale, intimiteitsband die tussen de leden van het publiek bestaat, de maatstaf vormt om onderscheid te maken tussen het openbaar en privé karakter van het optreden²⁴⁹'. Daarnaast zegt ze ook dat 'het recht van de auteur beschermd is zodra de uitvoering of vertoning effectief openbaar en hoorbaar is²⁵⁰'. Dus een op-of uitvoering moet openbaar en hoorbaar zijn met een publiek dat niet kan gelijkgesteld worden aan een familiekring.

119. Tevens wordt in de voorbereidende werken duidelijk gemaakt dat 'De mededeling aan het publiek, de openbare uitvoering of opvoering verschillende vormen kan aannemen, met name schriftelijk, grafisch, fotografisch, cinematografisch of met geluid, en kan geschieden via verschillende dragers: materiële, digitale of andere, via verschillende wijzen van overdracht: een artikel, radio, televisie, theater, scenografisch, museografisch, informaticanetwerk, digitaal platform, metaverse, enz.²⁵¹'.

120. Er kan dus geconcludeerd worden dat zowel de liveoptredens en performances bedoeld worden, als situaties van 'doorgifte' aan het publiek, zoals onder 2.2 ook al werd toegelicht.

121. Ten slotte kan er ook voor reproductie een uitzondering gevonden worden om toch te kunnen profiteren van het gunstregime. Reproductierecht kan 2 vormen aannemen. Reproductierecht sensu stricto, hiermee wordt enkel bedoeld op het reproductierecht zelf.

²⁴⁷ Art 15, §1, lid 1 KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstenfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 24 maart 2023.

²⁴⁸ Art 18, §1, 1°, 2° KB 13 MAART 2023. - Koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstenfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 24 maart 2023.

²⁴⁹ Cass. 18 februari 2000, AR C.980517.F.

²⁵⁰ Cass. 18 februari 2000, AR C.980517.F.

²⁵¹ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 64

Daarnaast is er ook het reproductierecht *sensu lato*, dit bevat alle rechten die opgenomen zijn onder 2.1. Dit bestaat dus onder meer uit het reproductierecht *sensu stricto* zelf, maar ook de rechten van adaptatie, vertaling, verhuur, openbare uitlening en distributie.²⁵² Dit zijn alle rechten die zijn opgenomen in artikel XI.165, §1 lid 2 en 3 van het wetboek economisch recht. Ook hier het ontwerp van de programmawet over de brede zin, aangezien het de reproductie van werken en prestaties in welke vorm of via welke drager ook, omvat²⁵³. Hieruit kan geconcludeerd worden dat met het reproductierecht, alle exclusieve exploitatierechten bedoeld.

6 Wanneer kan een auteur gebruik maken van het huidig fiscaal gunstregime zoals beschreven in artikel 17, §1, 5° WIB 1992?

122. Zoals onder 4.1 van deze scriptie is neergeschreven, diende de programmawet van 26 december 2022 een keerpunt te zijn in de fiscale behandeling van auteursrechten. Zo werd er onder 4.2 een samenvatting gegeven van het vernieuwde materiële toepassingsgebied en onder 4.3 van het personele toepassingsgebied. In deze alinea wordt een overzicht gegeven hoe deze auteursrechten nu uiteindelijk behandeld worden en waarop auteurs moeten letten bij hun fiscale behandeling. Hiervoor wordt er gekeken naar artikel 100 en 101 van de programmawet van 26 december 2022, aangezien deze de grootste hervormingen binnen het auteursrechtregime teweegbrachten.

123. Zo zorgde artikel 100 van de programmawet voor de grootste hervorming. Artikel 17 van de wet inkomstenbelastingen, dewelke spreekt over roerende inkomsten, kreeg een vernieuwd vijfde bolletje die heel belangrijk is voor auteurs van beschermde werken.

6.1 Voordelen fiscaal gunstregime

124. Eerst en vooral is het belangrijk om te vermelden dat een natuurlijk persoon in de personenbelasting liever zijn inkomsten als roerend ziet gekwalificeerd, dan als beroepsinkomen of als divers inkomen. Dit heeft te maken met de tarieven waaraan deze inkomsten worden belast. Zo zal er op deze roerende inkomsten, tot een bedrag van 70.220 euro (voor het aanslagjaar 2024), slecht een roerende voorheffing geheven worden van 15 procent.²⁵⁴ Deze wordt dan ingehouden op de inkomsten die je hebt verdiend door de

²⁵² S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 29.

²⁵³ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 64

²⁵⁴ Art 269, §1, 4° WIB 92.

auteursrechten. Dit is het gunstregime voor auteurs van auteursrechtelijke beschermde werken waarover deze masterscriptie gaat.

125. Ter vergelijking worden de beroepsinkomsten samengeteld en worden deze per schaal belast. Volgende cijfers zijn de geïndexeerde bedragen voor het aanslagjaar 2024 en hebben dus betrekking op inkomsten uit 2023, deze veranderen elk jaar. Zo zal je voor de eerste 15.200 euro (AJ 2024) 25 procent belasting betalen. De volgende schijf is tussen de 15.200 euro en de 26.830 euro. Hierop betaal je 40 procent belastingen. De derde schijf gaat van 26.830 euro tot 46.440 euro en hierop betaal je 45 procent. Alles boven de 46.440 euro wordt belast aan 50 procent.²⁵⁵ Er wordt een cijfervoorbeeld gegeven om dit alles duidelijk te maken. Hierbij dient ook gemeld te worden dat elke persoon die onderworpen is aan de personenbelasting recht heeft op een belastingvrije som. Zoals uit de naam kan blijken is dit een bedrag waarop geen belastingen verschuldigd zijn. Voor het aanslagjaar 2024 bedraagt dit 10.160 euro.²⁵⁶ Op dit bedrag zullen geen belastingen worden geheven. Dit bedrag kan oplopen naarmate de persoonlijke situatie, bijvoorbeeld kinderen ten laste, maar dit is verder irrelevant voor deze masterscriptie en daardoor zal hier ook niet verder op worden ingegaan.
126. Het voorbeeld bedraagt een Belgisch rijksinwoner die 38.000 euro belastbaar inkomen ontvangt. Volgens de cijfers die in bovenstaande alinea zijn opgenomen, zal deze inwoner dan 25 procent belasting betalen op 15.200 euro, wat uiteindelijk 3800 euro bedraagt. Daarnaast zal deze op de volgende schijf (26.830 – 15.200) 40 procent belastingen dienen te betalen, wat neerkomt op 4.652 euro. Hij verdient 38.000 euro, dus zal hij eindigen in de derde schijf. Hiervoor dient deze 38.000 (zijn/haar inkomen) verminderd te worden met 26.830 (beginwaarde van de derde schijf) en hierop wordt 45 procent belasting geheven, wat uiteindelijk 5.026, 50 euro bedraagt. Als je dit alles optelt zal de rijksinwoner 13.478,50 euro belasting verschuldigd zijn op zijn belastbaar inkomen van 38.000 euro. Maar zoals al eerder werd aangehaald is er een belastingvrije som van 10.160 euro. Hij/zij heeft geen personen ten laste, dus dat blijft het basisbedrag. Deze belastingvrije som wordt altijd afgetrokken in de eerste schijf van 25 procent, er kan logischerwijs niet gekozen worden in welke schijf deze dient afgetrokken te worden. Er zal dus ook nog eens 25 procent van 10.160 euro afgetrokken worden, aangezien hierop geen belasting dient betaald te worden. Het bedrag dat afgetrokken dient te worden is 2.540 euro (25 % van 10.160 euro), waardoor dus de uiteindelijke verschuldigde belasting 10.938,50 euro bedraagt. Dit is de situatie als alle belastbare inkomsten als beroepsinkomsten worden belast.
127. Voor auteursrechten, indien ze gecatalogeerd worden als roerend inkomen bedraagt er een belastingheffing (roerende voorheffing) van 15 procent. Als we ervan uitgaan dat deze 38.000 euro belastbaar inkomen allemaal verkregen zijn uit auteursrechten en er dus maar 15 procent belasting op moet betaald worden. Dan zal de uiteindelijke belasting te betalen, slechts 5.700 euro bedragen. Er is dus duidelijk een merkbaar verschil tussen het fiscaal

²⁵⁵ Art 130 WIB 92.

²⁵⁶ Art 131 WIB 92.

gunstregime en het in België zwaar belaste beroepsinkomen. Hierdoor proberen heel wat auteurs en ook niet-auteurs te vallen onder het gunstregime om zo minder belastingen te moeten betalen.

128. Daarnaast wordt is er ook nog een interessant kostenforfait beschikbaar voor auteursrechten. De personenbelasting wordt geheven op het netto-inkomen van de belastingplichtige, wat ook geldt voor de inkomsten uit auteursrechtvergoedingen zoals beschreven in artikel 17, § 1, 5° WIB 1992. Het netto-inkomen wordt berekend door het brutobedrag van de auteursrechtinkomsten te verminderen met de sociale bijdragen en de kosten die zijn gemaakt om die inkomsten te verkrijgen of te behouden. Belastingplichtigen kunnen ofwel de werkelijke kosten aftrekken, maar dan moeten ze dit kunnen bewijzen of ze kunnen gebruik maken van een forfaitaire kostenafrek indien er geen bewijskrachtige gegevens beschikbaar zijn.

129. De aftrekbare kosten voor auteursrechtvergoedingen worden tweemaal geregeld in het koninklijk besluit van het wetboek inkomstenbelasting. Zo stelt artikel drie deze kosten forfaitair vast op 15 procent van het brutobedrag.²⁵⁷ Maar artikel vier specificeert dit echter naar een kostenforfait van 50% voor de eerste schijf van €18.720 (aanslagjaar 2024) en 25% voor de schijf tussen €18.720 en €37.450 (aanslagjaar 2024) indien het auteursrechten betreft.²⁵⁸

130. Voor bedragen boven €37.450 kunnen alleen werkelijke kosten worden afgetrokken. Het kostenforfait voor auteursrechtvergoedingen wordt uitsluitend bepaald door artikel vier KB/WIB 1992 en is per belastbaar tijdperk van toepassing, ongeacht het aantal schuldenaars of de frequentie van de betalingen.²⁵⁹

131. Dit wordt duidelijk gemaakt aan de hand van een voorbeeld. Hierin worden zowel de kostenforfait als de gunstige belasting in opgenomen om beide principes samen duidelijk te maken. Een auteur ontvangt een auteursrechtvergoeding van 18.720 euro. Hiervoor kan hij een forfaitaire kostenafrek doen van 50 procent over de eerste schijf (tot 10.000 euro). Deze 50 procent bedraagt 9.360 euro, welke afgetrokken mag worden van de auteursrechtvergoeding. De tweede schijf moet niet worden aangesproken omdat niet boven de 10.000 euro wordt gegaan.²⁶⁰

132. Uiteindelijk blijft dan nog 9.360 euro (18.720 minus 9.360) netto belastbare auteursrechtvergoeding over. Hierop wordt een roerende voorheffing ingehouden van 15

²⁵⁷ Art 3. KB/WIB 92.

²⁵⁸ Art 4., lid 1, 1° KB/WIB 92.

²⁵⁹ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 39.

²⁶⁰ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 39.

procent, dit is het gunstig fiscaal regime, waardoor de uiteindelijke belasting 1.404 euro bedraagt. Hierdoor daalt de effectieve belastingdruk, exclusief de gemeentebelasting, tot slechts zeven en een halve procent.²⁶¹ Hiermee wordt bedoeld dat van de gehele auteursrechtenvergoeding slechts zeven en een halve procent naar de belasting stroomt, wat naar Belgische normen heel laag is.

6.2 Welke voorwaarden zijn verbonden aan het fiscaal gunstregime

133. Uit het bovenstaande deelhoofdstuk blijkt waarom auteurs liever hun auteursrechten laten belasten als een roerend inkomen. Daarom wordt er in dit deelhoofdstuk dieper ingegaan over wanneer auteurs dit regime kunnen gebruiken, wat ze hier voor moeten doen en waarmee ze rekening dienen te houden om niet buiten de grenzen van het gunstregime te treden. Hiervoor dringt een diepere kijk op artikel 100 en 101 van de programmawet van 26 december 2022, dewelke de hervorming van het gunstregime heeft verwezenlijkt, zich op.

134. Zo werd, door artikel 100 van de programmawet, het vijfde bolletje onder artikel 17 van het wetboek inkomstenbelasting, dat betrekking heeft op inkomsten uit roerende goederen, vervangen door een ruimere bepaling. Gelet op het belang van dit artikel voor deze masterscriptie wordt deze hier volledig opgenomen.

135. Zo luidt artikel 17, §1 WIB 92: 'inkomsten uit roerende goederen en kapitalen zijn alle opbrengsten van roerend vermogen aangewend uit welken hoofde ook, namelijk²⁶²: '5° de inkomsten: - verkregen uit de overdracht of de verlening van een licentie door de oorspronkelijke rechthebbende, zijn erfgenamen of legatarissen, van auteursrechten en naburige rechten, alsook van de wettelijke en verplichte licenties die bij wet zijn geregeld, bedoeld in boek XI, titel 5, van het Wetboek van economisch recht of in analoge bepalingen van buitenlands recht; - die betrekking hebben op originele werken van letterkunde of kunst zoals bedoeld in artikel XI.165 van het Wetboek van economisch recht of op prestaties van uitvoerende kunstenaars zoals bedoeld in artikel XI.205 van hetzelfde Wetboek; - met het oog op de exploitatie of het daadwerkelijk gebruik van deze rechten, behalve in het geval van een gebeurtenis veroorzaakt buiten de wil van de overeenkomstsluitende partijen, overeenkomstig de eerlijke beroepsgebruiken, door de verkrijger, de licentiehouder of een derde; - op voorwaarde dat de voormelde oorspronkelijke rechthebbende beschikt over een kunstwerkatteest als bedoeld in artikel 6 van de wet van 16 december 2022 tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van

²⁶¹ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 39.

²⁶² Art 17, §1, lid 1 WIB 92.

kunstwerkers, of in analoge bepalingen of met gelijkaardige gevolgen heeft genomen door een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte; of - bij gebrek daaraan, dat de rechthebbende in het kader van de overdracht of de verlening van een licentie in overeenstemming met de eerste drie streepjes deze rechten overdraagt of in licentie geeft aan een derde voor mededeling aan het publiek, voor openbare uitvoering of opvoering, of voor reproductie²⁶³.

136. Elk bolletje van dit artikel is relevant, omdat de inkomsten die voldoen aan de voorwaarden opgesomd in artikel 17, §1, 5° WIB 92, kunnen gekwalificeerd worden als een roerend inkomen. Dit is dan wederom belangrijk om gebruik te mogen maken van het fiscaal gunstregime. Elk streepje heeft zijn eigen belang en zal daarom ook kort overlopen worden.

137. Wanneer de fiscale administratie meent dat inkomsten aangegeven als roerend inkomen in de zin van artikel 17, § 1, 5° WIB 1992 in werkelijkheid een vergoeding vormen voor een geleverde prestatie of 'arbeid' en dus niet voortspruiten uit een overdracht of licentieverlening die betrekking heeft op auteursrechten of naburige rechten, draagt ze hiervoor de bewijslast.²⁶⁴

6.2.1 Overdracht of verlening van een licentie

138. Ten eerste heeft het betrekking op de inkomsten die worden verkregen doordat de rechthebbende van de auteursrechten of zijn erfgenaam/ legataris deze rechten overdragen of in licentie geven. Bij overdracht of licentieverlening staan auteursrechthebbenden en houders van naburige rechten derden toe hun werk of uitvoering te exploiteren. Dit kan via een overeenkomst of eenzijdige rechtshandeling. De nieuwe fiscale regeling is echter niet van toepassing op eigen gebruik en exploitatie door de auteurs of kunstenaars zelf, wanneer deze worden gecreëerd ten behoeve van een beroepsactiviteit. Voorbeelden hiervan zijn een schilder die zijn eigen kunstwerken verkoopt of een schrijver die papieren boeken in eigen beheer uitgeeft. Ook wanneer een auteur zijn eigen muzikaal werk opvoert en hiervoor geld int van het publiek, zal dit niet onder dit fiscaal regime vallen. In deze gevallen worden de inkomsten als beroepsinkomsten beschouwd, omdat de werken tot stand komen binnen het kader van een beroepsactiviteit. Evenmin is de regeling van toepassing op het ereloon van advocaten voor het redigeren van conclusies en overeenkomsten, tenzij deze auteursrechten op hun werken overdragen aan een cliënt of derde.²⁶⁵

139. De hervormde bepaling van artikel 17, §1, 5° WIB 1992 vereist dat de overdracht of licentieverlening uitgaat van de oorspronkelijke rechthebbende, diens erfgenamen of

²⁶³ Art 17, §1, 5° WIB 92.

²⁶⁴ Cass. 19 september 2019, AR F.17.0047.N.

²⁶⁵ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 19.

legatarissen. Dit is een nieuwe vereiste ten opzichte van het vorige regime, dat geen onderscheid maakte tussen oorspronkelijke rechthebbenden en diegenen die de rechten hadden verworven via een eerdere overdracht.²⁶⁶ De oorspronkelijke auteursrechthebbende wordt gedefinieerd als de natuurlijke persoon die het werk heeft gecreëerd.²⁶⁷ Het kan dus nooit gaan over rechtspersonen.

140. De andere contractspartij, de wederpartij, kan iedereen of alles zijn, buiten de auteur of uitvoerend kunstenaar en zijn erfgenaam of legataris. Natuurlijk persoon, rechtspersoon, binnenlands of buitenlands, alles is mogelijk. Daarnaast is het zelfs mogelijk dat de auteur of uitvoerend kunstenaar zijn of haar rechten overdraagt aan een vennootschap waarvan hij of zij (enige) bestuurder of (enige) aandeelhouder van is.²⁶⁸ Dit werd in vroegere rulings ook meermaals bevestigd.²⁶⁹ Echter mag ook hier niet van geprofiteerd worden, aangezien fiscaal misbruik altijd om de hoek loert. Zo sloot een architect een auteursovereenkomst met een professionele vennootschap, waarvan hij echter de enige bestuurder was. Hier was initieel niks mis mee, echter liet hij het forfaitaire auteursrechtvergoeding leggen op het maximum geïndexeerd bedrag en verlaagde hij zijn bedrijfsleiderbezoldiging. Hierop besloot de rechtbank dat er sprake was van fiscaal misbruik.²⁷⁰

141. Daarnaast zijn er ook wettelijke Licenties en dwanglicenties. Hiermee wordt bedoeld dat intellectuele rechten niet absoluut zijn. Zo kan het zijn dat in sommige gevallen rechthebbenden moeten wijken voor de belangen van derden. Dit is vastgelegd in de artikelen XI.189 tot XI.193 (auteursrecht) en XI.217 tot XI.219 (naburige rechten) van het Wetboek van Economisch Recht. Sommige uitzonderingen zijn gekoppeld aan een vergoedingssysteem, waardoor rechthebbenden compensatie ontvangen voor gederfde inkomsten. Het exclusieve recht van de auteur of uitvoerend kunstenaar wordt vervangen door een vergoedingsrecht.²⁷¹ Voorbeelden hiervan zijn uitzonderingen voor reproducties voor bedrijfsinterne doeleinden²⁷², onderwijs en wetenschap²⁷³, uitlening door openbare instellingen²⁷⁴, en privékopieën²⁷⁵, dit zijn wettelijke licenties.

²⁶⁶ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 20.

²⁶⁷ Art XI.170, lid 1 WER.

²⁶⁸ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 21.

²⁶⁹ Voorafg.Besliss. nr. 900.415, 22 november 2009.

²⁷⁰ Luik 8 maart 2023, 2022/RG/129.

²⁷¹ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 22-23.

²⁷² Art. XI.235 WER.

²⁷³ Art. XI.240 WER.

²⁷⁴ Art. XI.243 WER.

²⁷⁵ Art. XI.229 WER.

142. Daarnaast bestaan er ook dwanglicenties. Hierbij kent een overheid krachtens de wet een licentie op een intellectueel recht toe, ondanks de wil van de rechthebbende. Dit komt bijvoorbeeld voor bij octrooien om redenen van volksgezondheid. Voor auteursrechten en naburige rechten bestaan dergelijke dwanglicenties niet. Wel zijn er verplichtingen voor rechthebbenden om bepaalde vermogensrechten collectief uit te oefenen via beheersorganisaties zoals SABAM of SOFAM.²⁷⁶ Auteurs en kunstenaars mogen niet individueel onderhandelen over het recht om hun werken of uitvoeringen mee te delen aan het publiek via doorgifte, doorgifte via kabel²⁷⁷, of directe injectie²⁷⁸. Alleen representatieve beheersorganisaties kunnen dergelijke onderhandelingen voeren.

6.2.2 Originele werken van letterkunde en kunst

143. Om aan het tweede streepje te voldoen moet het betrekking hebben op originele werken van letterkunde en kunst. Dit werd eerder al grondig behandeld onder 1.2.2, in de volgende alinea's wordt dit samengevat.
144. Artikel XI.165 WER bepaalt dat alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht heeft om dit werk te reproduceren. De term "werk van letterkunde of kunst" is breed gedefinieerd in de Berner Conventie en kan heel veel verschillende soorten aannemen.
145. Om auteursrechtelijk beschermd te zijn, moet een werk origineel zijn, een concrete uitdrukkingvorm hebben, en een creatie van de menselijke geest zijn. Het werk moet duidelijk, nauwkeurig en objectief identificeerbaar zijn. Ideeën zonder concrete uitwerking zijn niet beschermd. Deze criteria zijn bevestigd door het Europese Hof van Justitie en het Belgische Hof van Cassatie.
146. Artikel XI.205 WER beschermt de prestaties van uitvoerende kunstenaars, zoals acteurs, zangers, musici en dansers. Deze rechten omvatten niet de werken zelf, maar de uitvoering ervan. Voor deze groep moet er sprake zijn van een artistieke prestatie met creatieve bewegingsruimte. Verder is het ook irrelevant of de uitgevoerde werken auteursrechtelijk beschermd zijn of niet, of dat de uitvoerders professionals of amateurs zijn, ze moeten enkel hoorbaar of zichtbaar zijn. Uitvoerende kunstenaars hebben het exclusieve recht om hun prestaties te reproduceren of de reproductie toe te staan. Dit geldt ook voor producenten van fonogrammen, films en omroeporganisaties. Naburige rechten zijn bedoeld om de economische belangen van uitvoerende kunstenaars te beschermen en zijn beperkt tot specifieke artistieke prestaties.

²⁷⁶ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 23.

²⁷⁷ XI.224, §1 WER.

²⁷⁸ XI.227, §1 WER.

6.2.3 Exploitatie of daadwerkelijk gebruik

147. De inkomsten moeten worden gegenereerd met het oog op de exploitatie of het daadwerkelijke gebruik van de auteursrechten of naburige rechten. Dit betekent dat de rechten actief moeten worden benut, behalve in gevallen van overmacht die buiten de wil van de contractspartijen liggen. Deze bepaling is belangrijk omdat ze garandeert dat de fiscale voordelen alleen gelden voor inkomsten die voortkomen uit de daadwerkelijke en eerlijke exploitatie van de rechten, wat misbruik van de regeling voorkomt. Daarom moet de rechthebbende de rechten inzetten om economische voordelen te behalen, zoals het verlenen van licenties of de verkoop van de rechten. Het louter bezit van auteursrechten, zonder deze actief te exploiteren, kwalificeert de inkomsten niet voor het fiscale gunstregime. Er is geen vaste definitie voor deze twee begrippen, maar ze hebben wel dezelfde betekenis en dat is dat de rechten te gelde moeten gemaakt worden.²⁷⁹ Voorbeelden van actieve exploitatie is het uitgeven van een boek van een auteur via een uitgeverij of het verkopen van reproductierechten aan musea of galerijen.

148. De toets voor deze gebruiks- of exploitatievoorwaarde lijkt toch lager te liggen dan eerst gedacht, want zo is het voldoende dat de begunstigde rechthebbende overtuigd was dat de wederpartij of een derde de betrokken rechten zou exploiteren.²⁸⁰ Dit lijkt dus geen hoge lat om over te springen.

149. Echter is er toch één uitzondering opgenomen in de wettekst, dit is in een situatie buiten de wil van de contracterende partijen. In de memorie van toelichting van de programmawet, werd dit verder verklaard. 'Deze gebeurtenis kan te wijten zijn aan een situatie van overmacht of aan elke gebeurtenis veroorzaakt buiten de wil van de overeenkomstsluitende partijen die de exploitatie of het daadwerkelijk gebruik van de overgedragen rechten of de rechten waarvoor een licentie is verleend, of de productie of publicatie die daaruit zou volgen, verhindert²⁸¹'. Deze uitzonderingsgrond dient breed bekeken, aangezien de minister aangaf dat dit een wettelijke oplossing was om rekening te houden met allerhande situaties die zich kunnen voordien bij de betrokken beroepscategorieën.²⁸²

²⁷⁹ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 24.

²⁸⁰ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 26.

²⁸¹ MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 63.

²⁸² Programmawet, nr. 55K3015/14, 76

6.2.4 Personeel toepassingsgebied

150. Ten slotte moet de rechthebbende in het bezit zijn van een kunstwerkattest. Hoe een kunstenaar aan dit attest kon komen werd reeds uitgebreid beschreven onder 4.3.1. Dit kan elke natuurlijke persoon zijn die aantoonst dat hij een noodzakelijke artistieke bijdrage verleent aan een artistiek resultaat. Dit kan zowel artistieke als artistiek-ondersteunende en artistiek-technische, maar moet wel essentieel zijn voor de voltooiing van het werk.
151. Daarnaast moet de aanvrager het professionele karakter van zijn of haar artistieke praktijk kunnen aantonen. Dit houdt in dat de beroepsinkomsten en tijdsinvestering voldoende moeten zijn om een deel van het eigen levensonderhoud te dekken. Als hij of zij aan deze voorwaarden voldoet zullen ze een attest kunnen aanvragen op het digitaal platform 'Working In The Arts'.
152. Indien een kunstenaar niet beschikt over een attest, zal deze toch van het gunstregime kunnen genieten, wanneer de eerste drie voorwaarden zijn voldaan, indien deze de rechten overdraagt voor mededeling aan het publiek, voor openbare uitvoering of voor reproductie. Ook dit werd reeds besproken onder 5.3.2. Daarom wordt ook hier een korte samenvatting gegeven.
153. Het concept "mededeling aan het publiek" wordt in de ruimste zin van het woord geïnterpreteerd en omvat zowel mededelingen aan het publiek als openbare uitvoeringen of opvoeringen. Het publieke mededelingsrecht moet breed worden gelezen, waarbij mededelingen aan het publiek en openbare uitvoeringen samen worden beschouwd. Het Hof van Cassatie heeft bepaald dat de sociale of familiale band tussen de leden van het publiek bepalend is voor het onderscheid tussen openbaar en privé optreden. Een op- of uitvoering moet openbaar en hoorbaar zijn, met een publiek dat niet kan worden gelijkgesteld met een familiekring.
154. De voorbereidende werken leggen uit dat de mededeling aan het publiek en openbare uitvoeringen verschillende vormen kunnen aannemen, zoals schriftelijk, grafisch, fotografisch, cinematografisch of met geluid. Deze mededelingen kunnen via diverse dragers geschieden: materieel, digitaal of andere, en via verschillende wijzen van overdracht zoals artikelen, radio, televisie, theater, musea, informaticanetwerken, digitale platforms en zelfs de metaverse. Zowel liveoptredens en performances als situaties van doorgifte aan het publiek vallen hieronder.
155. Daarnaast kan het reproductierecht in twee vormen worden onderscheiden: sensu stricto (het reproductierecht zelf) en sensu lato (alle rechten zoals adaptatie, vertaling, verhuur, openbare uitlening en distributie, die zijn opgenomen in artikel XI.165, §1 lid 2 en 3 van het Wetboek van Economisch Recht). Het ontwerp van de programmawet beschouwt

het reproductierecht in brede zin, inclusief alle exclusieve exploitatierechten van werken en prestaties, ongeacht de vorm of drager.

156. Het vijfde streepje dient dus heel breed bekeken te worden. Hierdoor kunnen 'rechthebbenden zonder kunstwerkatteest in wezen al ressorteren onder het toepassingsgebied van het geschreven artikel 17, § 1, 5°, vijfde streepje WIB 1992 van zodra ze een overdracht of licentieverlening bewerkstelligen met het oog op eender welke vorm van exploitatie of gebruik in de zin van artikel XI.165, § 1 of artikel XI.205, § 1 WER'²⁸³. Dit is dus wederom een vrij lage lat.

6.3 Scharnierartikel 37 WIB 1992

157. Wanneer de eerste vijf voorwaarden zijn voldaan, kan er desondanks toch nog niet volledig gesproken worden over roerende inkomsten. Het zou kunnen dat artikel 37 van het wetboek inkomstenbelastingen nog een stuk tussen de wielen steekt. Dit artikel herkwalificeert inkomsten van (on)roerende goederen en kapitalen naar beroepsinkomsten wanneer deze goederen worden gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid van de verkrijger van de inkomsten.²⁸⁴ Een beroepsactiviteit houdt een geheel van verrichtingen in die zich vaak genoeg voordoen en met elkaar verbonden zijn om een gewone en voortgezette bezigheid op te leveren en die niet bestaan in het normale beheer van een privévermogen.²⁸⁵ Voor zover de auteursrechtvergoedingen voor de uitoefening van de beroepsactiviteit van de belastingplichtige worden gebruikt, zou dit als gevolg hebben dat het roerend inkomen wordt geherkwalificeerd naar een beroepsinkomen, waardoor dit meegeteld zal worden in het globale inkomen en belast zal worden volgens de progressieve tarieven, zoals uitgelegd in 6.1. De eerste vraag is dus of deze vergoedingen gebruikt worden voor de uitoefening van de beroepsactiviteit of niet. Is dit niet het geval dan kan artikel 37 geheel buiten de toepassing worden gelaten en zal er gebruik kunnen gemaakt worden van het gunstregime. Is dit echter wel het geval, wat vaak ook het geval is in de praktijk, dan moet er verder gekeken worden naar de wettelijke drempelwaarden van lid 2.²⁸⁶

158. Het uitgangspunt blijft echter dat auteursrechten roerende inkomen zijn, ook in professionele contexten, maar dan mogen ze de cumulatieve grenzen niet te boven gaan. Als deze grenzen niet overschreden worden, spreken we van een roerend inkomen en zal een lage belastingdruk het gevolg zijn voor de auteurs. Artikel 37 van het wetboek inkomstenbelasting voorziet eigenlijk in een driestap toets, die cumulatief bekeken dienen te

²⁸³ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 35.

²⁸⁴ Art. 37, lid 1 WIB 92.

²⁸⁵ Cass. 22 februari 2019, AR F.17.0072.N.

²⁸⁶ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 39.

worden. Hiermee wordt bedoeld dat indien één van de drie toetsen niet gehaald werd, de andere ook niet zullen gelden, ondanks dat hier aan voldaan is.

6.3.1 Relatieve beperking:30%-regel

159. De eerste grens is een relatieve beperking en bepaalt dat als de overdracht of licentie van auteursrechten gepaard gaat met een geleverde prestatie, de vergoeding voor deze overdracht of licentie niet meer mag bedragen dan 30 procent van de totale vergoeding. Dit is om te voorkomen dat vergoedingen voor prestaties worden omgezet in roerende inkomsten, wat zou resulteren in een lagere belastingdruk. Indien de vergoeding voor de overdracht of licentie echter later wordt verkregen, onafhankelijk van de initiële vergoeding die ook een betaling voor de geleverde prestatie omvat, is deze grens niet van toepassing en zal dit worden gezien als een volledige vergoeding in auteursrechten. Een geleverde prestatie wordt niet gedefinieerd in de wet, maar kan volgens de minister betrekking hebben op situaties onder gezag of in opdracht, zoals van een uitgever.²⁸⁷
160. Deze 30 procent is een maximumgrens, waardoor volgens de minister in bepaalde sectoren, in dalende lijn, kan worden afgeweken op grond rullings of marktpraktijken.²⁸⁸ In het ontwerp van de programmawet werd er ook een voorbeeld gegeven. Stel dat er voor één overdracht of licentie 75.000 euro wordt betaald. Dat betekent dat maximaal 22.500 euro in auteursrechten/naburige rechten uitbetaald kan worden.²⁸⁹ Indien er meerdere overdracht overeenkomsten werden gesloten of licenties werden gegeven dan moeten deze totale vergoedingen samen opgeteld worden om te komen tot de maximale verhouding die bepaald kan worden in hoofde van de verkrijger van de inkomsten.²⁹⁰ Dus indien er twee overdrachten plaatsvinden waarbij de vergoeding telkenmale 75.000 euro bedraagt. Dan bedraagt de totale berekeningsbasis 150.000 euro en kan er maximaal 45.000 euro uitbetaald worden in auteursrechten/naburige rechten.²⁹¹
161. Indien de grens toch wordt overschreden, zal het percentage boven de 30 procent als beroepsinkomen worden geherkwalificeerd. Een voorbeeld kan de toepassing van de fiscale regels op auteursrechtvergoedingen verduidelijken. Stel dat contractueel een auteursrechtvergoeding van 100 euro is afgesproken zonder aparte vergoeding voor arbeid. De totale vergoeding bedraagt dus ook 100 euro. Aangezien de vergoeding volledig voor auteursrechten is, wordt 30% hiervan (30 euro) onweerlegbaar gekwalificeerd als roerend inkomen en belast tegen 15%. Het resterende bedrag (70 euro) wordt geherkwalificeerd als

²⁸⁷ Programmawet, nr. 55K3015/14, 70.

²⁸⁸ Programmawet, nr. 55K3015/14, 76.

²⁸⁹ Programmawet, nr. 55K3015/14, 77.

²⁹⁰ Programmawet, nr. 55K3015/14, 77.

²⁹¹ Programmawet, nr. 55K3015/14, 77.

beroepsinkomen en belast tegen de progressieve tarieven. Het is belangrijk om te benadrukken dat dit bedrag contractueel nog steeds als auteursrechtvergoeding geldt.²⁹²

162. Een ander scenario zou kunnen zijn wanneer de auteursrechtvergoeding is contractueel vastgelegd op 90 euro en de vergoeding voor arbeid op 10 euro, wat de totale vergoeding op 100 euro brengt. De 10 euro wordt vanaf het begin beschouwd als beroepsinkomen en dienovereenkomstig belast, onafhankelijk van het speciale belastingregime voor auteursrechten. Dit bedrag valt dus niet onder artikel 17, § 1, 5° WIB 1992. De 90 euro is wel een auteursrechtvergoeding en moet fiscaal worden gekwalificeerd. Volgens de 30%-regel wordt 30% van de totale vergoeding (30 euro) als roerend inkomen belast tegen 15%. Het resterende deel van de auteursrechtvergoeding (60 euro) wordt als beroepsinkomen belast volgens artikel 37 WIB 1992 en valt onder de progressieve tarieven.²⁹³

6.3.2 Absolute beperking: Maximumbedrag

163. De tweede horde is een absolute beperking, dit is een maximumbedrag waaraan voldaan moet zijn. Indien de auteursrechten en naburige rechten gebruikt worden voor het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid, dan wordt het bedrag tot 70.220 euro (geïndexeerd voor het aanslagjaar 2024) als roerend inkomen belast. Het overige deel dat dit maximumbedrag overschrijdt, zal belast worden als beroepsinkomen.
164. Indien deze rechten door de verkrijger niet aangewend worden voor een beroepswerkzaamheid, dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij nabestaanden van de auteur, zullen deze inkomsten volledig als roerende inkomsten worden belast, ongeacht het bedrag.

6.3.3 Maximumplafond gemiddelde laatste vier belastbare tijdperken

165. De laatste stap die overkomen moet worden om binnen de grenzen van artikel 37 WIB 1992 te blijven, is ingevoegd met de programmawet. Hiermee wilden de wetgevende instantie terugkeren naar de initiële doelstelling van het gunstregime, dat bedoeld is voor het wisselvallige en onregelmatige karakter van de inkomsten.²⁹⁴ Auteurs die enorme bedragen verdienen aan auteursrechten hebben geen last van deze fluctuerende inkomsten en dienen daarom ook niet in het toepassingsgebied van het gunstregime te worden

²⁹² S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 49.

²⁹³ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", *Algemeen fiscaal tijdschrift* 2023, afl. 12, (6) 49.

²⁹⁴ Programmawet, nr. 55K3015/14, 10

opgenomen. Volgens de memorie van toelichting impliceert het gelijkheidsbeginsel inzake belastingen en het billijkheidsbeginsel dat er rekening moet worden gehouden met de draagkracht van de begunstigten van de inkomsten uit overdracht of licentieverlening van auteursrechten of naburige rechten.²⁹⁵ Hierdoor zullen de sterke schouders niet moeten profiteren van de minder sterke schouders, waarvoor deze drempel moet zorgen.

166. De nieuwe absolute drempel wordt berekend over het gemiddelde van de vier voorgaande belastbare tijdperken. Als het gemiddelde inkomen uit auteursrechten en naburige rechten over deze periode het maximumplafond van €37.500 (geïndexeerd tot €70.220 voor aanslagjaar 2024) overschrijdt, verliest de belastingplichtige het voordeel van het afzonderlijke tarief voor roerende inkomsten. Dit betekent dat de volledige auteursrechtvergoeding in het lopende jaar als beroepsinkomen wordt belast.

167. Dit wordt verduidelijkt door een voorbeeld. Stel dat een belastingplichtige van 2019 tot 2022 respectievelijk €90.000, €55.000, €75.000 en €80.000 aan auteursrechtvergoedingen heeft ontvangen. In 2023 ontvangt deze persoon €85.000 aan auteursrechtvergoedingen. Het gemiddelde inkomen over de vier voorgaande jaren bedraagt dan €75.000, wat hoger is dan de geïndexeerde drempel (€70.220). Hierdoor wordt het volledige bedrag van €85.000 dat in 2023 is ontvangen, indien het werd gebruikt voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid, als beroepsinkomen belast.²⁹⁶

168. De drempel houdt geen rekening met de frequentie en het bedrag van de inkomsten. Dit kan nadelig zijn voor belastingplichtigen die in één jaar uitzonderlijk hoge inkomsten hebben ontvangen, terwijl andere jaren aanzienlijk lager waren. Een voorbeeld hiervan is een auteur die in één jaar €150.000 ontvangt en in de daaropvolgende jaren veel minder, waardoor het gemiddelde toch boven de drempel uitkomt, dit in tegenstelling tot een auteur die vier jaar op rij 70.000 euro aan auteursrechtenvergoeding ontving en onder de drempel blijft.²⁹⁷

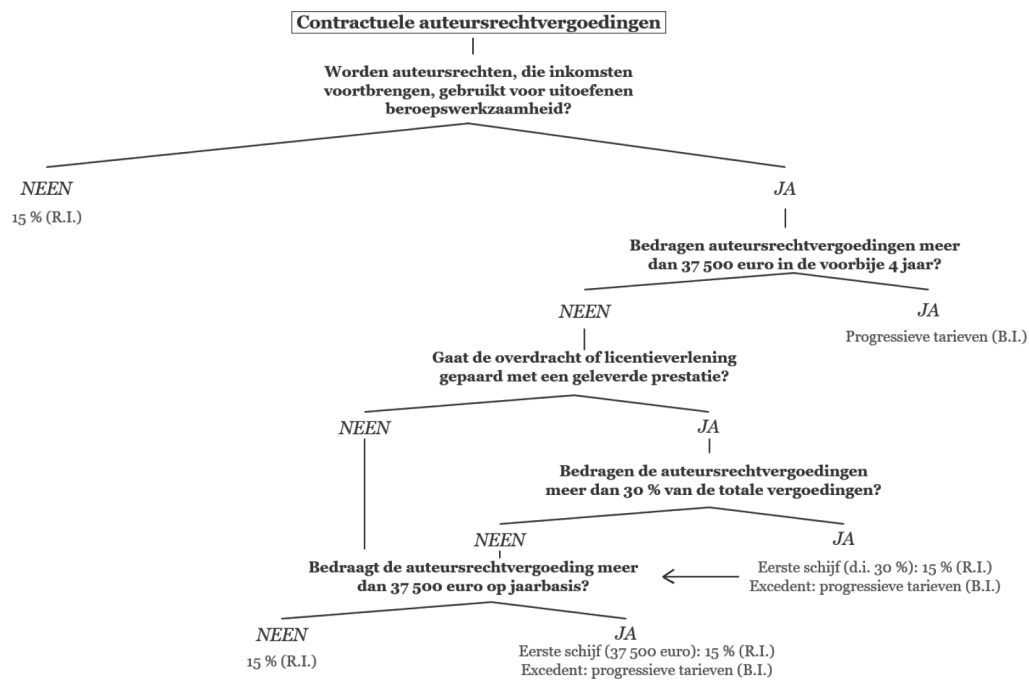
169. In hun artikel in het algemeen fiscaal tijdschrift goten de heren Geiregat en Vandenbossche de verschillende drempels in één overzichtelijk schema, waardoor het makkelijker te begrijpen wordt.²⁹⁸ Hierbij staan R.I. voor het roerend inkomen en B.I. voor het beroepsinkomen. Het bedrag 37.500 euro is het basisbedrag, dat elk jaar geïndexeerd wordt. Voor het aanslagjaar 2024, dit zijn de inkomsten van 2023 bedraagt dit bedrag 70.220 euro.

²⁹⁵ . MvT Programmawet, nr. 55K3015/1, 60.

²⁹⁶ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", Algemeen fiscaal tijdschrift 2023, afl. 12, (6) 59.

²⁹⁷ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", Algemeen fiscaal tijdschrift 2023, afl. 12, (6) 60-61.

²⁹⁸ S. GEIREGAT en G. VANDENBOSSCHE, "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", Algemeen fiscaal tijdschrift 2023, afl. 12, (6) 46.

7 Kunnen auteurs van NFT's genieten van het fiscaal gunstregime?

170. Indien kunstenaars die NFT's creëren onder het fiscaal gunstregime willen vallen, zullen deze net als alle andere kunstenaars aan de voorwaarden van artikel 17, §1, 5° van het wetboek inkomstenbelastingen moeten voldoen. Om dus te bepalen of deze kunstenaars recht hebben op dit gunstregime dienen we elke voorwaarde, zoals beschreven onder hoofdstuk 6, afzonderlijk af te gaan.
171. In 2021 werd er door de heer Matheï, toenmalig parlementslid, gevraagd aan de federale minister van financiën Van Peteghem hoe NFT belast dienden te worden. De minister antwoorde echter dat er geen speciale regels voor gelden waardoor de algemene regels van toepassing zijn. De juridische en feitelijke omstandigheden waarin de verrichtingen plaatsvinden zullen doorslaggevend zijn. Die omstandigheden zijn eigen aan elk afzonderlijk geval.²⁹⁹ Daardoor wordt deze onderstaande analyse opgemaakt om een antwoord hierop te bieden.

7.1 Overdracht of verlening van een licentie

172. De kunstenaar dient eerst een blockchain platform te kiezen, waar hij uiteindelijk zijn werk gaat op creëren. Hierop dient hij ook een digitale wallet, een soort van digitale portemonnee, aan te maken om zijn cryptocurrencies en NFT's te bewaren. Hierna zal hij zijn unieke NFT kunnen ontwerpen of een bestaand object te kopen en deze te minten. Minten is een proces waarbij een uniek en onvervangbaar digitaal object wordt gecreëerd en op een blockchain wordt opgeslagen, dit kan via smart-contracts of minting diensten. Voor het minten van de NFT zal hij een vergoeding moeten betalen aan de blockchain. Na deze stappen te hebben voltooid, is deze persoon de eigenaar van de unieke NFT. Hierna kan deze beginnen met het verhandelen van zijn NFT.³⁰⁰
173. Deze smart contracts worden gebruikt om aan te wijzen wie de eigenaar is van de unieke NFT. Wanneer een kunstenaar een NFT ontwerpt en deze mint op een blockchain, wordt deze door de smart contracts aangewezen als eigenaar van zijn digitaal kunstwerk.³⁰¹ Echter is het wel mogelijk om deze te verhandelen. Meer nog, alle transacties die gebeuren met een NFT blijven zichtbaar, dus elke verkoop van de eerste tot de laatste kan waargenomen worden. Er kan zelfs een code worden opgenomen in een smart contract waardoor de ontwerper van de NFT bij elke transactie nog een vergoeding ontvangt, dit zijn

²⁹⁹ INTEGRAAL VERSLAG MET VERTAALD BEKNOPT VERSLAG VAN DE TOESPRAKEN, CRIV 55 COM 629, 24 november 2021, kamer van volksvertegenwoordigers, p53.

³⁰⁰ <https://crypto.be/blockchain/nft-minting-uitleg/>.

³⁰¹ <https://hedera.com/learning/smart-contracts/nft-smart-contract>.

royalty's.³⁰² De koper koopt eigenlijk een kopie van het originele kunstwerk, maar verkrijgt geen intellectueel eigendomsrechten op het originele kunstwerk. Hij verkrijgt enkel de licentie om er een kopie van te bezitten. Deze kan hier dus niks aan wijzigen, maar kan het wel overdragen (eerder als belegging) of gebruiken in een game bijvoorbeeld.³⁰³ De intellectuele eigendom blijft, ook na verkoop, bij de artiest zelf.³⁰⁴ De blockchain is ook een handig middel, door de opgeslagen transacties, om te achterhalen wie de auteursrechten in handen heeft.

174. Dus er kan geconcludeerd worden dat bij een verkoop van een NFT een smart contract hieraan wordt gekoppeld. Hierin kan een licentie worden opgenomen om de rechten van de auteur te vrijwaren, maar wel te laten gebruiken door de koper door deze licentie. Door deze licentie kan hij controle bewaren op het werk. Deze licenties kunnen onderling afwijken en kunnen zelf opgesteld worden door de kunstenaar.³⁰⁵ Maar er wordt dus wel degelijk een licentie verleend door de oorspronkelijke rechthebbende, namelijk de kunstenaar. Voorwaarde één is dus vervuld.

7.2 Originele werken van letterkunde of kunst

175. Om auteursrechtelijk beschermd te zijn, moet een werk origineel zijn, een concrete uitdruktingsvorm hebben, en een creatie van de menselijke geest zijn. Het werk moet duidelijk, nauwkeurig en objectief identificeerbaar zijn. Ideeën zonder concrete uitwerking zijn niet beschermd.
176. Om aan de tweede voorwaarde te voldoen moet het werk aan de bovenstaande criteria voldoen. We spreken hier niet over een uitvoerende prestatie omdat we wel degelijk met kunst te maken hebben en niet met een uitvoering of opvoering. Desondanks kunnen er ook rechten worden toegestaan om een openbare opvoering van digitale kunstwerken in een virtuele galerij te bewerkstelligen.
177. Wanneer een kunstenaar een NFT creëert en deze mint, houdt hij uiteindelijk een digitaal concrete uitdruktingsvorm over. Dit is, conform de digitale wereld, ook een duidelijk en objectief identificeerbaar iets. Dit wordt versterkt door de unieke code die elke NFT op zichzelf heeft, waardoor het zeker identificeerbaar is. We spreken ook van een kunstenaar die zijn gedachten en zijn creatieve geest de vrije loop laat, met de bedoeling iets uitzonderlijk te creëren. Het resultaat van deze creativiteit is uiteindelijk een digitale token van een kunstwerk of een ander soort creatie, waardoor het toch echt een uitdruktingsvorm vindt binnen een blockchain/ de digitale wereld. Verder moet het ook origineel zijn, want

³⁰² <https://www.jubel.be/juridische-aspecten-van-niet-fungibele-tokens-nfts/>.

³⁰³ <https://www.jubel.be/juridische-aspecten-van-niet-fungibele-tokens-nfts/>.

³⁰⁴ <https://legalnews.be/it-ip/die-nft-is-toch-van-mij-nfts-en-hun-intellectuele-eigendom-dejuristen/>.

³⁰⁵ <https://legalnews.be/it-ip/die-nft-is-toch-van-mij-nfts-en-hun-intellectuele-eigendom-dejuristen/>.

anders komen ze binnen de auteursrechtelijke vaarwateren van andere kunstenaars, wat niet de bedoeling kan zijn.

178. De NFT vormt dus echt een digitaal kunstwerk uit de handen van een kunstenaar en daardoor spreken we toch zeker over een origineel werk van kunst en is aan de tweede voorwaarde voldaan.

7.3 Exploitatie of daadwerkelijk gebruik

179. Bij het verhandelen van een NFT worden eigenlijk unieke digitale certificaten verhandeld, die het eigendom van een specifiek digitaal item, kunstwerken, muziek, video's of andere creatieve werken, bewijzen. Uit 5.2.3 kan afgeleid worden dat er een intentie moet bestaan om de rechten te exploiteren of daadwerkelijk te gebruiken.

180. Elke situatie kan hier anders zijn, aangezien deze gegevens vaak worden opgesteld in de licentie binnen een smart contract, waardoor er zich veel verschillen kunnen voordoen. In het merendeel van de gevallen wordt er een niet-exclusieve en niet-sublicentieerbare licentie om het werk te gebruiken, kopiëren en tentoon te stellen gekoppeld, aan de NFT gekoppeld.³⁰⁶ In deze gevallen zal er dus wel aan deze voorwaarde voldaan zijn, omdat er de intentie in zit om het werk te gebruiken.

181. De auteur heeft exclusieve recht op zijn NFT, aangezien hij een origineel werk gecreëerd heeft, wanneer deze dan besluit om het werk te exploiteren of zelf te gebruiken in de virtuele wereld, zal ook aan deze voorwaarde voldaan zijn.

7.4 Personele toepassingsgebied

182. Ten slotte moet er ook voldaan zijn aan het personele toepassingsgebied van artikel 17, §1, 5° van het wetboek inkomstenbelasting. Dit omvat de laatste twee streepjes, namelijk ofwel in het bezit zijn van een kunstwerkersattest ofwel overdragen of in licentie geven aan een derde met het oog op mededeling aan het publiek, voor openbare op- of uitvoering of voor reproductie.

183. Elke natuurlijke persoon die aantoonbaar dat hij een noodzakelijke artistieke bijdrage verleent aan een artistiek resultaat kan dit attest aanvragen. Dit kan zowel artistieke als artistiek-ondersteunende en artistiek-technische, maar moet wel essentieel zijn voor de voltooiing van het werk. Daarnaast moet de aanvrager het professionele karakter van zijn of

³⁰⁶ <https://legalnews.be/it-ip/die-nft-is-toch-van-mij-nfts-en-hun-intellectuele-eigendom-dejuristen/>.

haar artistieke praktijk kunnen aantonen. Dit houdt in dat de beroepsinkomsten en tijdsinvestering voldoende moeten zijn om een deel van het eigen levensonderhoud te dekken. Als hij of zij aan deze voorwaarden voldoet zullen ze een attest kunnen aanvragen op het digitaal platform 'Working In The Arts'.

184. Een kunstenaar van NFT's verschilt niet van een kunstenaars die fysieke dingen ontwikkelt. Zo zal hij of zij moeten aantonen dat zij een noodzakelijke artistieke bijdrage leveren bij de voltooiing van het werk. Dit lijkt geen probleem te zijn aangezien de auteur de NFT zelf creëert. . Daarnaast moet er ook bewezen worden dat de auteur de nodige beroepsinkomen en tijdsinvestering vergaart om een deel van het eigen levensonderhoud te dekken. Als hier aan voldaan is, lijkt niets een kunstwerkersattest in de weg staan.
185. Ook kunstenaars die normaal fysieke zaken maken, die reeds in het bezit zijn van dit attest, en zich op de digitale markt willen smijten, kunnen dit zonder probleem doen, aangezien er moet worden bewezen dat je een professioneel karakter hebt, maar dit attest niet enkel toegang geeft tot bijvoorbeeld enkel fysieke kunstwerken. Dit laat de kunstenaar toe om zijn gehele creatieve brein te loop te laten in elke tak waarin hij of zij zelfzelf graag wil tonen.
186. Er is dus voor auteurs van NFT's zeker een mogelijkheid om een kunstwerkersattest te bekomen. Indien een auteur toch niet over dit attest beschikt, dient hij te bewijzen dat hij zijn rechten overdraag of in licentie geeft voor een mededeling aan het publiek, voor openbare op-of uitvoering of voor reproductie.
187. Ook hier kan teruggegrepen worden naar de smart contract die gekoppeld worden aan een NFT, waarin een licentie wordt opgenomen om te bepalen wat kan en mag gebeuren met het beschermde werk.
188. Onder 5.2.4 werd bewezen dat het publiek mededelingsrecht en het reproductierecht breed dienden bekeken te worden. Als dan al in de licentie wordt opgenomen dat de NFT tentoon kan worden gesteld of mag gekopieerd worden, dan lijkt er al voldaan aan deze voorwaarde.
189. Hierdoor zal dus ook het personele toepassingsgebied geen probleem vormen om te voldoen aan het fiscaal gunstregime voor auteurs. Als er ook geen inbreuk wordt gevormd op de grenzen van artikel 37 WIB 1992, dan zullen auteurs van NFT's gebruik kunnen maken van het fiscaal gunstregime voor auteurs, zoals neergeschreven onder artikel 17, §1, 5° WIB 1992.

CONCLUSIE

Dit onderzoek begint met de grote juridische leegte die er heerst over het feit of auteurs van NFT's ook kunnen genieten van het fiscaal gunstregime, zoals beschreven in artikel 17, §1, 5° van het wetboek inkomstenbelasting. Rondom dit onderwerp werd de centrale onderzoeksvraag dan ook opgesteld. Het betrof een reis richting het fiscale recht, met een omweg naar het intellectuele eigendomsrecht, allemaal gericht op NFT's.

Eerst en vooral werd er een definitie gevormd van wat deze non-fungible tokens precies inhouden. Aangezien dit het centrale onderwerp vormt, verdiende deze definitie het nodige belang. Daarna werd er een overstap gemaakt naar de wereld van de intellectuele eigendomsrechten. Er werd kort verteld wat dit inhoudt om dan specifiek in te zoomen op de auteursrechten en de naburige rechten. Deze begrippen werden kort onder handen genomen om een korte uiteenzetting te geven van deze begrippen.

Daarna werd er ingezoomd op de rechten die verbonden zijn aan een auteursrechtelijk werk. Deze rechten zijn opgenomen in artikel XI.165 van het wetboek economisch recht. Ze omvatten zowel vermogensrechten als morele rechten. Zo vallen onder meer het reproductierecht, distributierecht, vertaalrecht, mededeling aan het publiek, vaderschapsrecht en nog veel meer onder deze rechten. Als je als kunstenaar een werk creëert dat auteursrechtelijk beschermd is, ben je automatisch rechthebbende van deze rechten.

Verder werd er gekeken naar de wetgeving die van kracht was voor de hervorming van het auteursrechtregime. Hierbij werd vooral de doelstelling van de wet duidelijk. Het moest de sociale zekerheid en de bij momenten wisselvallige inkomsten van kunstenaars aanpakken en verbeteren. Het moest zorgen dat er een regime werd ontwikkeld waardoor auteurs fiscaal gunstiger werden belast om deze fluctuerende inkomsten tegen te gaan. Daarnaast werd er ook een duidelijk kader ontwikkeld waarbinnen deze inkomsten konden worden belast, want dat was voor de auteurswetgeving niet duidelijk.

Vervolgens werd de programmawet van 26 december 2022 bekeken, deze zorgde voor enkele hervormingen binnen het gunstregime voor auteurs. Deze hervormingen werden hier opgesomd en het materieel en personeel toepassingsgebied werd verder onder de loep genomen. Zo werd er ruim gesproken over het nieuwe kunstwerkersattest en wat de begrippen mededeling aan het publiek en reproductierecht betekende en welke functie ze hebben indien er geen attest voor handen is.

Toen was het tijd om de voorwaarden van het fiscaal gunstregime op te lijsten en bij elke voorwaarde tekst en uitleg te geven. Hierdoor werd het duidelijk wat er nodig was om te voldoen aan de voorwaarden van artikel 17, §1, 5de lid van het wetboek inkomstenbelastingen. Hierbij werd voor elke voorwaarde gehamerd op de kernbegrippen en zo nodig ook voorbeelden meegegeven. Daarnaast werden ook de beperkingen van artikel 37 WIB 1992 veelvuldig besproken en meegegeven waar rekening mee diende gehouden te worden.

Ten slotte diende de centrale onderzoeksvraag beantwoord te worden. Deze werd in het laatste hoofdstuk positief beantwoord. Een auteur van NFT's kan perfect aan alle voorwaarden voldoen, die worden opgelegd door artikel 17, §1, 5° van het wetboek inkomstenbelasting. Hierdoor staat er niks

in de weg om te concluderen dat deze auteurs ook kunnen genieten van het fiscaal gunstregime van artikel 17, §1, 5° WIB 1992, waarmee een positieve aanbeveling werd gegeven aan de fiscale administratie en de beleidsmakers.

BIBLIOGRAFIE

Wetgeving

- ❖ Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst van 9 september 1886, BS 10 november 1999.
- ❖ Internationaal Verdrag van 26 oktober 1961 inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties, BS 10 november 1999.
- ❖ Richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom, Pb.L. 27 december 2006.
- ❖ Wet 10 april 1992 tot wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, BS 30 juli 1992
- ❖ Wet van 16 juli 2008 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, BS 30 juli 2008.
- ❖ Wet 18 december 2015 houdende fiscale en diverse bepalingen, BS 28 december 2015.
- ❖ Wet van 28 februari 2013 tot wetboek van economisch recht, BS 29 maart 2013.
- ❖ Wet van 16 december 2022 tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 27 december 2022.
- ❖ Koninklijk besluit van 27 augustus 1993 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, BS 13 september 1993.
- ❖ Koninklijk besluit van 25 februari 2002 houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, BS 5 maart 2002.
- ❖ Koninklijk besluit van 13 maart 2023 betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstenfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers, BS 24 maart 2023.
- ❖ Programmawet van 24 december 2002, B.S. 31 december 2002.
- ❖ Programmawet van 26 december 2022, B.S. 30 december 2022.
- ❖ Ontwerp van programmawet, Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 met het oog op de afschaffing van de vermindering op de kapitaalaflossingen voor de niet-eigen woning, 13 december 2022, nr. 55-3015/014.
- ❖ Parlementaire stukken Senaat, voorstel van wet betreffende het auteursrecht, de nevenrechten en het kopiëren voor eigen gebruik van geluids- en audiovisuele werken, 329/2, BZ 1988, zitting 9 juli 1991.
- ❖ Parlementaire stukken Senaat, wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, nr. 4-119/1, 26 juli 2007.
- ❖ Parlementaire stukken Senaat, wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten en wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, teneinde voor de auteursrechten en de naburige rechten een aparte belastingregeling in te voeren, 14 mei 2008, nr. 4-119/5.

- ❖ Memorie van toelichting Programmawet, ontwerp van programmawet, nr. 55K3015/1, 24 november 2022.
- ❖ Een statuut voor de kunstenaars. Praktische oplossingen inzake sociale zekerheid en fiscaliteit van de kunstenaars. Eindverslag van de rondetafelbesprekingen 1993.
- ❖ INTEGRAAL VERSLAG MET VERTAALD BEKNOPT VERSLAG VAN DE TOESPRAKEN, CRIV 55 COM 629, 24 november 2021, kamer van volksvertegenwoordigers

Rechtspraak

- ❖ HvJ 7 december 2006, C-306/05, SGAE v. Rafael Hoteles
- ❖ HvJ 16 juli 2009, nr. C-5/08, Infopaq/Danske Dagblades Forening.
- ❖ HvJ 4 oktober 2011, Football Association Premier League v. QC Leisure, C-403/08 en C-429/08.
- ❖ HvJ (3e k.) 1 december 2011, nr. C-145/10, Painer / Standard VerlagsGmbH.
- ❖ HvJ (3e k.) 1 maart 2012, nr. C-604/10, Football Dataco e.a. / Yahoo! UK.
- ❖ HvJ 15 maart 2012, C-135/10, SCF v. Del Corso.
- ❖ HvJ 21 juni 2012, C-5/11, Donner.
- ❖ HvJ 7 maart 2013, ITV v. TVCatchup, C-607/11.
- ❖ HvJ 13 februari 2014, nr. C-466/12, Svensson et al.
- ❖ HvJ 13 mei 2015, C-516/13, Dimensione v. Knol.
- ❖ HvJ 31 mei 2016, Reha v. GEMA, C-117/15.
- ❖ HvJ 8 september 2016, nr. C-160/15, GS Media.
- ❖ HvJ 10 november 2016, C-174/15, VOB v. Stichting Leenrecht.
- ❖ HvJ 14 mei 2017, nr. C-610/15, Stichting Brein/ Ziggo et al.
- ❖ HvJ 13 november 2018, nr. C-310/17, Levola.
- ❖ HvJ 12 september 2019, nr. C-683/17, Cofeme.
- ❖ HvJ 28 oktober 2020, BY v. CX, C-637/19.
- ❖ HVJ 9 maart 2021, VG Bild-kunst v. Stiftung Preußischer Kulturbesitz, C 392/19.
- ❖ Cass. (1K°) 19 januari 1956, Pas. 1956, I.
- ❖ Cass. (1°K), 25 mei 1972, Pas. 1972, I.
- ❖ Cass. (1°K), C.95.0380.F, 26 september 1996, Arr. Cass.
- ❖ Cass. 18 februari 2000, AR C.980517.F.
- ❖ Cass. 8 mei 2008, A.R. C.06.0598.N.
- ❖ Cass. (3e k.) AR C.14.0262.F, 14 december 2015.
- ❖ Cass. 22 februari 2019, AR F.17.0072.N.
- ❖ Cass. 19 september 2019, AR F.17.0047.N.
- ❖ Cass. (1e k.) AR F.19.0052.N, 25 juni 2020.
- ❖ Grondwettelijk Hof, 16 mei 2024, nr. 52/2024.
- ❖ Brussel 21 december 2007, JLMB 2008, afl. 21.
- ❖ Rb. Brussel 11 mei 2012, AM 2014, afl. 2.
- ❖ Gent (fisc.) (5e k.) nr. 2017/AR/769, 30 oktober 2018.
- ❖ Luik 8 maart 2023, 2022/RG/129.
- ❖ Voorafg.Besliss. nr. 900.415, 22 november 2009.

- ❖ DIENST VOORAFGAANDE BESLISSINGEN, Jaarverslag 2017 Dienst Voorafgaande beslissingen in fiscale zaken, 28 mei 2018, ruling.be.

Rechtsleer

- ❖ BAWANY, N., IMRAN, J., REHMAN, W., ZAINAB, H. , "NFTs: Applications and Challenges", International Arab Conference on Information Technology (ACIT) 2021, afl. 22.
- ❖ Blomme, P. en Keustermans, J. « Hoofdstuk 5 - Rechten van de auteur » in Auteursrecht - Capita selecta, 2e editie, Bruxelles, Intersentia, 2021, 505p.
- ❖ BRISON, F. en VANHEES, H. (eds.), Huldeboek Jan Corbet. Het Belgisch auteursrecht – Artikelsgewijze commentaar, Brussel, Larcier, 2018, 1338p.
- ❖ DEJ, S., REDONDO, J. en WALICZEK, S., "Evolution of Non-Fungible Tokens", World Economic Forum 2023.
- ❖ GEIREGAT, S. en VANDENBOSSCHE, G., "Hervorming fiscaal regime auteursrechten en naburige rechten: een hobbelige weg back to its roots? Artikelen 100 t.e.m. 109 Programmawet 26 december 2022 intellectueelrechtelijk en fiscaal ontleed", Algemeen fiscaal tijdschrift 2023, afl. 12
- ❖ Gotzen, F. en Janssens, M-C. , Wegwijs in het intellectueel eigendomsrecht, Brussel, Vanden Broele, 2012, 357p.
- ❖ RABAA'I, Understanding Non-Fungible Tokens (NFTs): Overview, Opportunities, and Challenges, onuitg. Conference paper Department of Finance New Jersey City University.
- ❖ VANHEES, H., noot, Voorz. Rb. Brussel 28 juli 2000, RW 2002-03, afl. 21.

Overige

- ❖ <https://www.sabam.be/nl/over-sabam/over-sabam>.
- ❖ 'NFT: nieuwe juridische uitdagingen van de digitale wereld', www.misterfranklin.be/post/nft-nieuwe-juridische-uitdagingen-van-de-digitale-wereld.
- ❖ 'NFT Timeline: The Beginnings and History of NFTs', nftnow.com/guides/nft-timeline-the-beginnings-and-history-of-nfts/.
- ❖ <https://economie.fgov.be/nl/themas/intellectuele-eigendom/innovatie-en-intellectuele/wat-intellectuele-eigendom>.
- ❖ <https://www.biem.org/members/annuaire.do?method=membersDirectoryList&by=country>.
- ❖ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/03/10/eleven-sports-gaat-cafebazen-aanpakken-die-gratis-sportwedstrijd/>.
- ❖ <https://fdmagazine.be/operations/auteursrecht-maakt-ons-als-werkgever-aantrekkelijker>.
- ❖ <https://crypto.be/blockchain/nft-minting-uitleg/>.
- ❖ <https://hedera.com/learning/smart-contracts/nft-smart-contract>.
- ❖ <https://www.jubel.be/juridische-aspecten-van-niet-fungibele-tokens-nfts/>.
- ❖ <https://legalnews.be/it-ip/die-nft-is-toch-van-mij-nfts-en-hun-intellectuele-eigendom-dejuristen/>.

